

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Diqqət! Ölkədə
15 yaşınadək
uşaqlar işləyə
biləcək
yazısı səh.12-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 26-28 aprel 2025-ci il Şənbə № 71 (8681) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Qərb nəsrindən sensasion iddia -
Bakının neft-qaz kəmərləri...

Moskvanın Cənubi Qafqazı nəzarətə götürməsi mümkündürmü? - Rəy

yazısı səh.5-də

Aİ-nin baş diplomatu Bakıda -
Əsas müzakirə mövzusu

yazısı səh.4-də

Revanşistlər həddi aşdı:
“Dəmir yumruq” - 2 xəbərdarlığı

yazısı səh.9-də

Konstitusiya islahatlarına
hazırlıq anonsu - Reaksiya

yazısı səh.4-də

Bakının dostu ilə qardaşı arasında
“S-400” gərginliyi

yazısı səh.7-də

Sərhəddəki casus missiyasına
cinayət işi açıla bilər

yazısı səh.8-də

14 milyonluq dələduzluq
işində qovğa

yazısı səh.3-də

Çinə vizasız gediş:
Azərbaycana
yaradılacaq üstünlüklər

yazısı səh.14-də

Ölkədən 245 milyon
çıxarılmasının yeni detalları

yazısı səh.3-də

Doğum göstəricilərində
eniş var - Səbəb

yazısı səh.11-də

Universitetlərə qəbul
planı artırılacaq -
Ekspert deyir ki...

yazısı səh.15-də

PEZEŞKİAN BAKIYA SƏFƏR ÖNCƏSİ ELƏ SÖZ DEDİ Kİ...

İlk rəsmi ziyarətə sayılı günlər qaldı; İrandakı mühafizəkar dairələr iki ölkə arasında münasibətlərin sürətli inkişafına imkan verəcəkmİ - əsas gözlənti

yazısı səh.6-də

Kazinoların bərpası gündəmdə: ölkəyə xeyri və təhlükəsi

Azərbaycanda bu biznesin açılması ilə turist axınını artırmaq mümkündür, amma... mütəxəssislərdən fərqli çağırışlar

yazısı səh.10-də

Ağadadaş
Ağayevin
balta atdığı
şəxs niyə
həbs edilib?

yazısı səh.3-də

Trampın
100 günü
bitir - Verilən
sözlər və...

yazısı səh.13-də

Maksim Şevçenko

Rusiyalı ekspert:
“İrəvan tarixi
Azərbaycan
torpağıdır”

yazısı səh.5-də

Aİ-nin baş diplomatı Prezidentin qəbulunda

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev aprelin 25-də Avropa Birliyinin xarici işlər və təhlükəsizlik siyasəti üzrə ali nümayəndəsi, Avropa Komissiyasının vitse-prezidenti Kaya Kallası qəbul edib. Musavat.com xəbər verir ki, Kaya Kallas Avropa Birliyinin Azərbaycanla əlaqələri yüksək dəyərləndirdiyini və bu münasibətləri daha da inkişaf etdirməkdə maraqlı olduğunu qeyd etdi.

Avropa Birliyi ilə Azərbaycan arasında enerji sahəsində çox uğurlu və səmərəli əməkdaşlığın olduğunu vurğulayan qonaq ölkənin Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında etibarlı tərəfdaş rolunda çıxış etdiyini deyib. O, nəqliyyat bağlantıları mövzusunda toxunaraq bu xüsusda da çox mühüm regional bir dövlət olan və vacib geosiyasi məkanda yerləşən Azərbaycanın rolunun əhəmiyyətini vurğulayıb.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın Avropa Birliyinin etibarlı tərəfdaşı olduğunu deyib, Cənub Qaz Dəhlizinin 4 ilidir fəaliyyət göstərərək Avropanın qaz təchizatında oynadığı əhəmiyyətli rola toxunub.

Dövlət başçısı vurğulayıb ki, Azərbaycan artıq Avropanın 10 ölkəsini, o cümlədən Avropa İttifaqının 8 üzvünü qazla təchiz edir. Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, Azərbaycan qaz təchizatının coğrafi əhatəsinə görə Avropa məkanını qazla təmin edən ilk ölkələrdən biridir.

Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində Azərbaycanla Avropa Birliyi arasında uğurlu və səmərəli dialoqun mövcud olduğunu deyən dövlətimizin başçısı bərpaolunan enerji sahəsində də əməkdaşlıq üçün böyük imkanların olduğunu bildirdi. Prezident İlham Əliyev bu xüsusda qeyd etdi ki, ölkəmiz Xəzərin Azərbaycan sektorunda zəngin külək enerji resurslarına malikdir. Dövlətimizin başçısı vurğuladı ki, eyni zamanda, Azərbaycan Mərkəzi Asiya ölkələri ilə bərpaolunan Transxəzər enerji dəhlizinin inkişaf etdirilməsində və Qara dəniz istiqamətində Gürcüstan, Rumıniya, Macarıstan, son dövrlərdə isə Bolqarıstanın da qoşulduğu layihələrin reallaşdırılmasında mühüm rol oynayır.

Azərbaycan Prezidenti bildirib ki, ölkə ilə Avropa Birliyi arasında qazla yanaşı, nəqliyyat sahəsində də əməkdaşlıq üçün geniş imkanlar var. Söhbət zamanı həmçinin Cənubi Qafqaz regionunda davamlı sabitliyin təmin olunmasına dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Dövlət başçısı Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibətlərin normalaşdırılması istiqamətində ikitərəfli əsasda addımların atıldığını və müzakirələrin aparıldığını qeyd edib. Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlərə də ir fikir mübadiləsi aparılıb.

Rəsmi Bakıdan kanadalı nazirə sərt reaksiya

Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Ayxan Hacızadə Kanada xarici işlər naziri Melani Colini qəzəbli olduğu və Ermənistan tərəfindən Azərbaycan xalqına qarşı törədilmiş cinayətləri görməzdən gəldiyi üçün sərt tənqid edib. Musavat.com xəbər verir ki, nazirliyin rəsmisi bu barədə "X" hesabında paylaşım edib. Hacızadə Kanadada nazirini öz ölkəsinin milli maraqlarına ziyan vuraraq erməni diasporunun maraqlarını təşviq etməkdə ittiham edib.

"Kanada milli maraqlarına üstünlük vermək və beynəlxalq arenada etimadı qorumaq əvəzinə Kanada Erməni Milli Komitəsinin maraqlarının müdafiəsində iştirak etmək, xarici işlər naziri rolu üçün lazım olan mühakimə və məlumatlılıq barədə ciddi suallar doğurur", - Hacızadə bildirib. Azərbaycan xarici siyasət idarəsinin rəsmi nümayəndəsinin sözlərinə görə, Coli hələ də Ermənistan tərəfindən etnik təmizləməyə, kütləvi qırğınlara və mədəni soyqırma məruz qalmış bir milyondan çox azərbaycanlının əzablarını tanımayıb.

Bu şəxslər sertifikatlaşdırma imtahanından azad edilir

"Davamlı peşəkar inkişaf (DİP) əlaqədar 250 kredit balı yığan həkimlər və eczacılar sertifikatlaşdırma imtahanından azad ediləcəklər".

Bunu Milli Məclisin Səhiyyə komitəsində "Əhəlinin sağlamlığının qorunması haqqında" qanuna təklif edilən dəyişikliklərin müzakirəsi zamanı parlamentin Sosial qanunvericilik şöbəsinin müdiri Adil Vəliyev bildirib.

Adil Vəliyev deyib ki, ölkəmizdə praktik tibb və ya əczaçılıq fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərin peşəkarlıq səviyyəsinin və peşə yararlılığının yoxlanılması məqsədi ilə onların imtahana cəlb olunması ilə sertifikatlaşdırma həyata keçirilir.

"Təklif olunan yeni dəyişikliklərə əsasən tibb işçilərinə şərait yaradılır ki, onlar öz sertifikat şəhadətnamələrini ya 5 ildən bir imtahan yolu ilə, ya da 5 il ərzində 250 kredit balı yığmaqla əldə etsinlər. Bu bali toplamaqla imtahanından azad olunurlar. Kredit balı hər il 50 bal olmaqla ümumilikdə 250 bal təşkil edir. Yəni onların peşə bilik və bacarıqlarının qorunub saxlanılması, inkişaf etdirilməsi və peşə yararlılığının yoxlanılması məqsədilə alternativ DPI mexanizmi tətbiq olunacaq. Bu məqsədlə də Qanunun 46-cı maddənin 3-cü hissəsi yeni redaksiyada verilir".

maqla əldə etsinlər. Bu bali toplamaqla imtahanından azad olunurlar. Kredit balı hər il 50 bal olmaqla ümumilikdə 250 bal təşkil edir. Yəni onların peşə bilik və bacarıqlarının qorunub saxlanılması, inkişaf etdirilməsi və peşə yararlılığının yoxlanılması məqsədilə alternativ DPI mexanizmi tətbiq olunacaq. Bu məqsədlə də Qanunun 46-cı maddənin 3-cü hissəsi yeni redaksiyada verilir".

Hikmət Sabiroğlu ermənilərin məhkəməsində

Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü nəticəsində sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən Ermənistan vətəndaşları Arayik Harutyunyan, Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan, David İshxanyan, David Babayan, Levon Mnatsakanyan və digərlərinin növbəti məhkəmə iclası keçirilib və bir sıra zərərçəkmiş şəxslər ifadə veriblər. Zərərçəkmiş qismində ifadə verənlərdən biri də tanınmış jurnalist Hikmət Zeynalov (Sabiroğlu) olub.

O, ifadəsində 1966-cı ildə Şuşada anadan olduğunu, hərbi xidmətinin ilyarımını Ermənistanda - Eçməidzində keçdiyini bildirib: "Ermənistanın digər rayonlarında da olmuşam. Qarabağda ermənilər yaxşı yaşayırdılar. Yaxşı həyatları var idi. Camaatı qaldırdılar azərbaycanlıların üstünə, bizim qanımızı tökdülər, torpaqlarımızı işğal etdilər".

H.Zeynalov Şuşa şəhəri M.H.Vəzirov küçəsində yerləşən ikimərtəbəli həyətyanı sahəsi olan fərdi evində yaşayıb. 1992-ci il mayın 14-də Xocalı rayonu Muxtarkənd və Şuşakənd istiqamətlərindən atəşə tutularkən yandırıcı tərkibli raketlərdən birinin onun yaşadığı evə düşməsi nəticəsində evləri dağılaraq bütün əşyaları ilə birlikdə tamamilə yanıb. Nəticədə Hikmət Zeynalova ziyan dəyib. "Anam torpaq nisgili ilə 2013-cü ildə dünyadan köçdü. Hər şeyi bağışlaya bilərəm, bircə anamın o nisgillə dünyadan köçməsinə bağışlaya bilmərəm", - deyə jurnalist əlavə edib.

Xırdalanda kişi özünü asıb

Xırdalanda intihar hadisəsi baş verib. APA xəbər verir ki, mənzildən Qədirov Cəlal Şakir oğlunun asılmış meyiti aşkarlanıb. Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Hədə-qorxu ilə pul tələb etdi, saxlanıldı

Paytaxt sakini olan bir qadından sosial şəbəkələrdə barəsində rüsvayedicə məlumatlar yayacağı hədəsi ilə 800 manat alan şəxs saxlanılıb. Modern.az xəbər verir ki, daxil olmuş müraciət əsasında polis əməkdaşlarının keçirdikləri tədbirlərlə hədə-qorxu yolu ilə pul tələb edən 26 yaşlı T.Məmmədli tutulub. Faktla bağlı cinayət işi başlanılıb, istintaq hərəkətləri davam etdirilir.

Gəncədə məktəbli bıçaqlanıb

Gəncə şəhərində orta məktəb şagirdi bıçaqlanıb. 2009-cu il təvəllüdü Fərid Quliyev boyun nahiyəsindən ağır xəsarət alıb.

Vəziyyəti ağır olan məktəbli ilkin tibbi yardımdan sonra Bakıya, paytaxt xəstəxanalarından birinə gətirilib və reanimasiya şöbəsinə yerləşdirilib. Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Qaribaşvili siyasətdən getdi

Gürcü Arzusu Partiyasının sədri, Gürcüstanın keçmiş baş naziri İrakli Qaribaşvili siyasətdən getdiyini açıqlayıb. Bu barədə Qaribaşvili brifinqdə çıxışında elan edib. "Bu gün sizə siyasətdən getmək qərarım barədə məlumat vermək istəyirəm. Son bir neçə həftə ərzində mənim gələcək siyasi fəaliyyətimlə bağlı spekulasiyalar davam edir. Buna görə də cəmiyyət qarşısında mövcud suallara doğun cavab verməyə boruluyam", - Qaribaşvili bildirib. Qeyd edək ki, İrakli Qaribaşvili 2013-2015 və 2021-2024-cü illərdə Gürcüstanın baş naziri olub.

Ağcabədi sakini Şəmkirdə bıçaqlanıb

Səmkirdə bıçaqlanma hadisəsi baş verib. Ağcabədi rayon sakini 1990-cı il təvəllüdü R.Allahverdiyev bıçaq xəsarəti ilə Şəmkir Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına yerləşdirilib, vəziyyətinin orta ağır olduğu bildirilir. Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Xalq artistinin balta atdığı mühafizəçi niyə həbs edilib?

Xalq artisti Ağadadaş Ağayevlə aralarında yaranmış insidentlə gündəm olmuş Nureddin Cəlilov həbs edilib. Musavat.com-un əldə etdiyi məlumata görə, Nureddin Cəlilov 15 sutka inzibati qaydada həbs edilib. N.Cəlilovun həbsinin təfərrüatı barədə əlavə məlumat verilməyəcək.

"Medera Hospital"da mühafizəçi Nureddin Cəlilovla Ağadadaş Ağayev arasında insident baş vermişdi. Hər iki şəxs xuliqanlıqda təqsirli bilinərək hakim qarşısına çıxarılmışdı. Onlar məhkəmə istintaqı dövründə bənsmiş, hər ikisi şərti cəza almışdı.

Xatırladaq ki, məhkəmə sənədlərinə əsasən, Xalq artisti həmin hadisə zamanı əsəblərinə hakim ola bilməyərək baltanı qarşı tərəfə atıb. O, məhkəmə zamanı baltadan silah kimi istifadə etmədiyini, sadəcə qorxutmaq məqsədilə atdığını bildirib.

Hökmə əsasən, A.Ağayevə 1 il sınaq müddəti seçilməklə şərti cəza verilib. Müğənninin vəkili Asim Abbasov hökmdən bəraət tələbi ilə apellyasiya şikayəti vermək fikirlərinin olduğunu deyib. Ağadadaş Ağayevlə insident yaşayan Nureddin Cəlilovun da məhkəmə araşdırması tamamlanıb. Hökmə əsasən, N.Cəlilova 2 il sınaq müddəti seçilməklə şərti cəza verilib.

İlkin MURADOV,
Musavat.com

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində "Atlant" Ailəvi İstirahət Mərkəzinin sahibi Tahir Qədeşovun adı keçən cinayət işi üzrə proses davam edir. Musavat.com xəbər verir ki, hakim qarşısına Tahir Qədeşovun kürəkəni Nofəl Hacıyev çıxarılıb.

Hacıyev 171 Azərbaycan vətəndaşına qarşı 14 milyon manatlıq dələduzluqda ittiham olunur. O, pulları qayınatası Tahir Qədeşova məxsus "Atlant" Ailəvi İstirahət Mərkəzinin təmir-tikinti işlərinə yatırdığını deyir. İbtidai istintaq zamanı "Atlant" istirahət mərkəzinin üzərinə həbs qoyulub. Bu iş üzrə Tahir Qədeşov şahid, kürəkəni Nofəl Hacıyev isə təqsirləndirilən şəxsdir. Nofəl Hacıyevlə müttəhimlər kürsüsünü şirkətin icraçı direktoru Talış Məhəmmədov bölüşüb.

Tahir Qədeşov məhkəmədə bir neçə dəfə vəsatətlər

verməklə "Atlant" istirahət mərkəzinin üzərinə qoyulmuş həbsin aradan qaldırılması istəyib. Lakin məhkəmə Tahir Qədeşovun istəyinə "yox" deyib.

İş üzrə ötən proseslərdə zərərçəkmişlər "Atlant"ın sahibi Tahir Qədeşovun da məsuliyyətə cəlb olunmasını tələb etmişdilər. Həmin vəsatət isə baxılmamış saxlanılıb. Tahir Qədeşov ötən il keçirilən proseslərdə şahid qismində 2 dəfə dindirilib.

Prosesdə "Təbriz" MTK-dan mənzil almış vətəndaşlar şahid kimi dindirilib. Şahidlər bildiriblər ki, bu iş üz-

14 milyonluq dələduzluq işində qovğa

"Atlant"ın sahibinin kürəkəni məhkəmədə dava saldı

rə cinayət işi başlandıqdan sonra onları da istintaqa dəvət ediblər. Müstəntiqlər onlara aldıkları mənzillərin digər vətəndaşlara da satıldığını deyiblər. Ancaq hazırda aldıkları mənzilləri təmir edib yaşamağa davam edirlər və heç bir problemlə qarşılaşmayıblar.

Nofəl Hacıyev daha bir neçə əlavə şahidin dindirilməsi ilə bağlı vəsatət qaldırıb. Tahir Qədeşovun vəkili məhkəməyə bildiriblər ki, "Təbriz" MTK ilə bağlı istintaqın irəli sürdüyü ittihamların hüquqi əsası yoxdur. Bu sözlərdən sonra vəkillərlə Nofəl Hacıyev arasında mübahisə düşüb. Hakim tərəflərə xəbərdarlıq

edib ki, məhkəməyə hörmətlə yanaşsınlar.

Tahir Qədeşov ötən məhkəmə iclaslarından birində ifadə verərək bildirib ki, "Atlant" ona bir sahibkar olaraq heç bir mənfəət gətirməyib. Ancaq çıxışının davamında məlum olub ki, "Atlant"ın illik gəliri 10 milyon manat civarındadır. Tahir Qədeşov deyib ki, həmin pullarla banklardan götürülmüş kreditlər ödənilir.

Nofəl Hacıyevin vəkili "Atlant"da müvəkkilinin 40 faiz payı ilə bağlı Tahir Qədeşova sual verib. Qədeşov suala ümumi cavab verib, bildirib ki, Nofəl Hacıyev "Atlant"ın şərikli olsaydı, ora ildə iki dəfə yox, tez-tez gəlib-gedərdi.

Nofəl Hacıyev isə bildirib ki, "Atlant"ın təməli qoyulandan o və komandası orada olub: "Qoy bunu Tahir müəllim desin. Əgər şəriklik yoxdursa, "Təbriz" MTK-dan ev alan vətəndaşlardan bir qisminin pulları qaytarılıb. Pulların bir qismini Tahir müəllim qaytarıb. Əgər şərik deyildikse, niyə o pulları qaytarırdı?"

Tahir müəllim, əgər mən şərik olmamışamsa, "Atlant"a o kotlovanları kim qazdırıb? Kvadratı 3 manata beton tökdürmüşəm. Orada 150 nəfər işçi işləyib. 2 nəfər dünyasını dəyişib o adamlardan. Qalanları sağdır axı. Tahir müəllimlə ikimiz "Təbriz" MTK-da olmuşuq".

Nofəl Hacıyev onu da əlavə edib ki, vətəndaşların aldadılmasında Tahir Qədeşov da iştirak edib. İttihamla görə, Nofəl Hacıyev 2018-2022-ci illər ərzində "Təbriz" MTK-nın inşası davam edən binasından bir mənzili bir neçə şəxsə sataaraq dələduzluq yolu ilə 171 vətəndaşdan ümumilikdə 14 milyon manat əldə edib. Vətəndaşlardan toplanan vəsait "Atlant"ın təmir və tikinti işlərinə sərf olunub. İbtidai istintaq zamanı "Atlant"ın üzərinə həbs qoyulub.

İttihamlar məhkəmə yoluyla sübuta yetirilsə, hökmdən sonra bu əmlak zərərçəkmişlərə dəymiş maddi ziyanın ödənilməsi məqsədilə müsadirə oluna bilər. Ötən məhkəmə iclasında istirahət mərkəzinin üzərinə qoyulmuş həbsin aradan qaldırılması ilə bağlı vəsatət təqdim olunsaydı da, məhkəmə təmin etməyib. Əvvəlki iclaslarda isə zərərçəkmişlər "Atlant"ın sahibi Tahir Qədeşovun da məsuliyyətə cəlb olunmasını tələb etmişdilər. Hakim vəsatəti baxılmamış saxlayıb.

"Atlant" Ailəvi İstirahət Mərkəzi 2002-ci ildə Nabrand, Xəzər dənizinin sahillərində tikilib. İldən-ilə istirahət mərkəzinin ərazisi genişləndirilib. Mənzərəli meşə, gözəl dəniz sahilində yerləşən istirahət mərkəzinin böyük və uşaqlar üçün 4 akvaparkı, hündürmərtəbəli hotelləri, 200-ə yaxın koteci, gecə klubu, stolüstü tennis, biliyard salonu, çimərlik və voleybol meydançası, avtomobil dayanacaq, çamaşırxana otağı, tibbi xidmətlər, kişi və qadın salonu, sauna, masaj, konfrans otağı, 350 nəfərlik restoran, uşaq meydançası və sair var. "Atlant" İstirahət Mərkəzi maksimum xidmət göstərən böyük bir kompleksdir.

■ E.MƏMMƏDƏLİYEV,
Musavat.com

Ölkədən 255 milyonun çıxarılmasında yeni detallar

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Anar Sadıqovun sədrliyi ilə külli miqdarda vəsaitin leqallaşdırılması, vergidən yayınmaqla bağlı mütəşəkkil kibercinayətkarlıqda ittiham olunan dəstə üzvləri - Bahadır Ağaqulu oğlu Qasımov, onun qardaşı İkrəm Qasımov, onların əmisi oğlu Fərhad Etibar oğlu Qasımov, Cavid Hacı oğlu Əzizov, Vəli Ağamalı oğlu Əliyev və Anar Şamil oğlu Əhmədovun cinayət işi üzrə növbəti məhkəmə prosesi davam etdiriləcək.

Musavat.com xəbər verir ki, ötən prosesdə Bahadır Qasımovun vəkili Kamandar Nəsimov bir neçə şəxsin məhkəməyə çağırılması üçün vəsatətlə çıxış etmişdi. Qısa müşavirədən sonra vəsatətlər təmin olunmayıb.

Vəkil vəsatətin təmin edilməsinə etirazını bildirib. Qeyd edib ki, məhkəmə vəsatətin təmin olunmaması ilə bağlı əsaslı arqument təqdim etməyib: "Həmin şahidlər müdafiə etdiyim şəxsə qarşı ifadə veriblər. Onlar gəlib, məhkəmə iclasında da ifadə versinlər". Bahadır Qasımov ifadə verib. O, bildirib ki, Azərbaycanda heç bir fəaliyyəti olmayıb:

"1998-ci ildə Rusiyaya getmişəm. 2000-ci ildə ailə qurub

Rusiya vətəndaşlığı almışam və bizneslə məşğul olmuşam. Bir müddət müxtəlif ölkələrdə şirkətlər açıb investisiya yatırmışam. Son 15 ildə isə xəstəliyimlə əlaqədar biznes işlərimdən uzaq olub, pensiya alıb, yaşamışam. Prezidentin ölkəyə investisiya yatırımı ilə bağlı biznesmenlərə çağırışından sonra gəlib ölkəyə yatırım qoymuşam. Azərbaycanda bundan başqa heç bir fəaliyyətim olmayıb. Buradakı investisiyalarımın da vergisini ödəmişəm. Bir həftəlik Azərbaycana gəlmişdim ki, Avropaya gedim. Çünki Rusiyadan birbaşa Avropaya çıxış yoxdur. Lənkəranda müalicədə olarkən qardaşım zəng etdi ki, evdə axtarış aparıblar. Ora gedəndə mənə tutdular.

Elan olunmuş ittihamda özümü təqsirli bilmirəm. İttiham olunan digər şəxsləri tanıyıram, lakin onların fəaliyyətlərindən xəbərim olmayıb. Mənim qalıcılıqda olarkən qardaşım zəng etdi ki, evdə axtarış aparıblar. Ora gedəndə mənə tutdular.

Bahadır Qasımov məhkəmə tərkibinin, dövlət ittihamçısının və vəkillərin suallarını cavablandırmaqdan sonra ifadə vermək növbəsi qardaşı İkrəm Qasımovla çatıb. O, ifadəsində göstərən ki, əsas ticarəti Dubayda olub:

"Mən əsasən, Dubayda ticarətlə məşğul olmuşam. Bakıda heç bir fəaliyyətim olmayıb. Ümumiyyətlə isə heç bir qaçaqmalçılıq fəaliyyətim olmayıb. Evimə aldığım hədiyyələri qaçaqmalçılıqla gətirdiyimi deyiblər, amma bu doğru

deyil. Elan olunmuş ittihamda özümü təqsirli bilmirəm. Evimdə axtarış zamanı tapılan silahların isə hamısı mənə aiddir və qanunidir. Hamısının sənədi var. Lakin ofisdən tapılan silahlar mənə aid deyil. Evimdə tapılan qızıllara gəldikdə, onlar ailəmə aldığım hədiyyələrdir. Bizim ailə əsrlərdir Bakıda yaşayır. İki-üç ev, 5-6 maşın niyə ala bilməyim ki?"

Digər təqsirləndirilən Vəli Əliyev ifadəsində bildirib ki, o, sadəcə pasportu olduğu üçün ona verilmiş əmanətləri (qızılları) Dubaya aparıb və ya oradan gətirib:

"Mən özümü elan olunmuş ittihamda təqsirli bilmirəm. Mənə gömrük nəzarətindən öncə əmanətləri və onların peçatlanmış sənədlərini verdilər ki, ölkəyə gətirirəm. Sadəcə xahiş ediblər mən də eləmişəm. Daha sonra onları Bakıya gətirib Müşviq adlı şəxsə vermişəm. Mən mənə verilən qaçaqmalçılıq və digər ittihamları qəbul etmirəm".

■ E.MƏMMƏDƏLİYEV,
Musavat.com

“ATƏT-in Minsk Qrupunun ləğvi və Ermənistan Konstitusiyasında Azərbaycana qarşı ərazi iddialarının aradan götürülməsi istiqamətində rəsmi İrəvandan müvafiq addımların atılması gözlənilir”. “Yeni Məsvət” xəbər verir ki, bunu xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Avropa İttifaqının xarici işlər və təhlükəsizlik siyasəti üzrə ali nümayəndəsi, Avropa Komissiyasının vitse-prezidenti Kaya Kallasla birgə mətbuat konfransında deyib.

Nazir bildirib ki, Ermənistanla revanşist meyillərin hələ də mövcud olması ciddi narahatlıq doğurur. Eyni zamanda, Ceyhun Bayramov qeyd edib ki, Ermənistanın sürətlə silahlanması təhdid mənbəyi kimi hələ də qalmaqdadır: “Revanşist meyillər deməyə, bu günlərdə İrəvanda yürüş zamanı Azərbaycan və Türkiyə bayraqlarının yandırılması faktlarına nəzər salmaq istədim. Eyni hadisə təəssüf ki, dünən Fransada da baş verib. Adları çəkilən ölkələrin müvafiq strukturları başqa bir ölkənin atributlarının yandırılmasını cinayət əməli kimi qiymətləndirmək üçün ciddi addımlar atmalıdır. Bizim gözləntimiz bundan ibarətdir.”

“Ümumi coğrafiyada təhlükəsizlik mühtəvi, baş verən münaqişələr, onun region ölkələrinə təsirləri və bir sıra di-

gər məsələləri müzakirə etmək imkanımız oldu”, - nazir vurğulayıb.

Nazir bildirib ki, Ermənistanla Azərbaycan arasında son vəziyyət barədə xanım həmkarımı məlumatlandırıb: “Bu ilin mart ayında sülh sazişi layihəsinin mətni üzrə danışıqların yekunlaşdırılması barədə məlumat verdim. Azərbaycanın Ermənistanla gözləntiləri bir daha detallı şəkildə izah edildi. Al-dən olan həmkarlar Azərbaycanın mövqeyini yaxşı bilirlər. Bu, yeni mövqe deyil, 2

Bakı İrəvandan konstitusiyaya dəyişiklik gözləyir

Nazir: “Ermənistanın sürətlə silahlanması təhdid mənbəyi kimi hələ də qalmaqdadır”

ildir masanın üzərindədir”. “Burada olmaq çox yaxşıdır. Azərbaycan regionda əhəmiyyətli tərəfdaşdır. Bizim əlaqələrimizin gücləndirilməsi baxımından gözləntilərimiz var”. Avropa İttifaqının xarici işlər və təhlükəsizlik siyasəti üzrə ali nümayəndəsi, Avropa

Komissiyasının vitse-prezidenti Kaya Kallas xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovla birgə mətbuat konfransında deyib. O, Azərbaycana Ukraynaya göstərdiyi yardım və COP-29-a ev sahibliyi etdiyi üçün təşəkkür edib.

Kallas deyib ki, Azərbay-

can və Ermənistan arasında əlaqələrin gücləndirilməsi, sülh sazişinin dayanıqlı olması və təmin olunmasına yaxından dəstək veririk. Sülh sazişinin mətn hissəsinin razılaşdırılmasını məmnuniyyətlə qarşılayıram. Ümid edirəm ki, növbəti addımlar daha məhsul-

Biz iki ölkə arasında əlaqələrin gücləndirilməsi, sülh sazişinin dayanıqlı olması və təmin olunmasına yaxından dəstək veririk. Sülh sazişinin mətn hissəsinin razılaşdırılmasını məmnuniyyətlə qarşılayıram. Ümid edirəm ki, növbəti addımlar daha məhsul-

da bu layihəyə maraq göstərir. Eyni zamanda, Mərkəzi Asiyada istehsal olunan yaşıl enerjinin də Azərbaycana çatdırılması və bunun da həmin layihənin tərkib hissəsi olma şansı var. Hazırda bu istiqamətdə tərəflər əməli addımlar atır”.

□ “Yeni Məsvət”

Konstitusiyaya islahatlarına hazırlıq anonsu - reaksiya

Akif Nağı: “Gələcəkdə həm majoritar, həm də proporsional sistemdən ibarət bir model tətbiq olunmalıdır”

“Əminliklə deyə bilərəm ki, bu gün majoritar seçki sistemi təmsilçilik seçici ilə öz seçdiyi deputat arasında həm əlaqə, həm də məsuliyyət yaradır”.

Bunu aprelin 24-də Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli deyib.

Ə.Hüseynli bildirib ki, vaxtilə proporsional seçki sistemində vətəndaş və deputat arasında məsuliyyət yox idi: “101-ci maddə ilə bağlı referendum keçirəndə bizi çox tənqid edirdilər. Bizim məntiqimiz və arqumentimiz isə sadə idi. Biz kimsəyə bir neçə dəfə seçilmək üçün imkan tanımırıq. Biz seçən üçün imkan yaradırdıq, seçilən üçün yox. Biz xalqa seçmək hüququ verirdik. Bu gün Prezident İlham Əliyev ən yüksək reytingdədir. Nəticə onu göstərir ki, biz düzgün yolda olmuşuq”.

Parlamentin sədr müavini Ziyafət Əsgərov isə bildirib ki, Azərbaycan Konstitusiyası dünyada sayılıb-seçilən normativ-hüquqi aktlardan biridir.

O qeyd edib ki, müstəqilliyin ilk illərində baş verən siyasi proseslər və hakimiyyətə olan şəxslərin yarıtmazlığına görə Konstitusiyaya qəbul etmək mümkün olmayıb: “La-

kin Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlişindən sonra ölkədə ictimai-siyasi sabitlik bərqərar oldu və 1995-ci ildə biz Konstitusiyamızı qəbul edə bildik. Konstitusiyanın əsas institutlarından biri dövlətin suverenliyi məsələsidir. Suverenlik hər bir dövlətin əsas atributlarındandır”.

Z.Əsgərov Konstitusiyaya dəyişikliklərlə bağlı 2002, 2009 və 2016-cı illərdəki referendumları xatırladı: “Bu zaman Konstitusiyaya insanların hüquq və azadlıqları ilə bağlı normalar əlavə etdik. Konstitusiyaya islahatları davam edən prosesdir”.

Deputatların bu açıqlamalarını partiya sədrləri necə qiymətləndirirlər? Bəyanatları Konstitusiyaya islahatlarının davam edəcəyi anonsu kimi qəbul etmək olarmı? Bəs proporsional seçki sistemi ilə bağlı deyilənlər necə, bu nəticəyə gəlmək olarmı ki, majoritar sistem saxlanacaq?

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı mövzu ilə bağlı “Yeni Məsvət”ə fikrini bölüşüb: “Ən qədim yanaşmalara görə dövlət insanların daha yaxşı həyat şəraitini təmin etmək üçün ortaya qoyduqları birgə yaşayış qaydasıdır. Eyni zamanda insanla-

rın özünü idarəetmə formasıdır. Sonradan dövlətə müxtəlif cür təriflər verilib. Amma ən qədim, təxminən 2500 il bundan qabaq Aristotelin Platonun vaxtında dövlət haqqında təsəvvür o şəkildə formalaşmışdı. Bundan sonrakı dövrlərdə Qərbdə də, Şərqdə də dövlətlə bağlı müxtəlif fikirlər ortaya çıxdı. Yeni, bizim Azərbaycanın ideoloji xəttində dövlət haqqında belə bir anlayış da var idi ki, dövlət kamil, seçilmiş insanlar tərəfindən idarə olunmalıdır. Parlament də dövlətin ən vacib tərkib hissələrindən biridir. Parlamentin formalaşması

da, dediyimiz tərifə, anlayışa uyğun olmalıdır ki, formalaşan parlament doğrudan da həmin o yanaşmaların həyata keçirilməsinə kömək etsin”.

Partiya sədri əlavə edib ki, majoritar və proporsional seçki sistemlərinin hər birinin özünəməxsus üstünlükləri var: “Majoritar sistemi seçənlərin maraqlarına daha uyğundur. Bu sistemdə seçici konkret olaraq bir namizədə səs verir və həmin şəxsin kim olduğunu yaxşı tanıyır. Namizəd birbaşa seçicilərlə görüşür, onlara vədlər verir, problemləri ilə maraqlanır. Seçici başa çatdıqdan sonra da seçici onu seçdiyinə görə həmin deputatdan hesabat tələb edə bilər, görüş tələb edə bilər, öz tələblərini birbaşa ona çatdırır. Seçicilərin marağı baxımdan yaxşıdır. Proporsional sistemdə isə seçici konkret şəxslərə deyil, siyasi partiyalara səs verir. Bu sistemdə partiyanın təqdim etdiyi siyahı üzrə namizədlər parlamentə düşür. Lakin seçici həmin siyahıdakı şəxsləri yaxından tanımayır. Bu da seçici ilə deputat arasında birbaşa əlaqənin zəifləməsinə səbəb olur.

Seçicilər üçün “bizim deputatımız kimdir?” sualına cavab tapmaq çətinləşir və onlardan cavabdehlik tələb etmək də müəyyən qədər problemə çevrilir. Amma partiyalar və namizədlərin maraqları baxımından proporsional seçki sistemi müəyyən üstünlüklərə malikdir və müsbət dəyərləndirilə bilər. Çünki bu gün ölkələr əsasən partiyalar vasitəsilə idarə olunur. Bu, hər yerdə eyni şəkildə olmasa da, bir çox inkişaf etmiş ölkələrdə - məsələn, ABŞ, bir

sıra Avropa ölkələri və son dövrlərdə Türkiyədə artıq bir neçə aparıcı partiyanın liderlik etdiyi siyasi sistemlər formalaşıb.

Azərbaycanda da bu istiqamətdə müəyyən inkişaf var. Sağlam partiyalaşma prosesi davam edir. Hal-hazırda ölkədə 26 siyasi partiya fəaliyyət göstərir. Bu partiyalara imkan verilməlidir ki, rəqabət mühitində özlərini göstərsinlər. Zamanla daha güclü proqramı və ideyaları olan partiyalar önə çıxacaq və vətəndaşların rəğbətini qazanacaq. Gələcəkdə Azərbaycanda da təxminən 2-3 güclü partiyadan ibarət sistem formalaşsa bilər və bu partiyalar ölkənin taleyində aparıcı rol oynayacaq.

Bu baxımdan proporsional seçki sistemi partiyaların inkişafı üçün əvəzsiz mexanizmdir. Bununla belə, majoritar sistemin də müəyyən üstünlükləri nəzərə alınmalıdır. Məsələn, seçici ilə birbaşa ünsiyyət və cavabdehlik bu sistemdə daha güclüdür.

Ona görə də mən belə hesab edirəm ki, gələcəkdə Azərbaycanda qarışıq - yeni həm majoritar, həm proporsional sistemdən ibarət bir model tətbiq olunmalıdır. Məsələn, parlamentin 25%-i majoritar qaydada, 75%-i isə proporsional sistemlə - yeni deputatların sayı bu şəkildə bölünməlidir. Bu yanaşma həm dövlətin dayanıqlı idarə olunmasına, həm də vətəndaşların maraqlarının daha dolğun təmsil olunmasına xidmət edər”.

□ **Afaq MİRƏYİQ**,
“Yeni Məsvət”

Qərb nəsrindən sensasion iddia - Azərbaycanın neft-qaz kəmərləri...

Moskvanın Cənubi Qafqaz və oradan keçən strateji neft-qaz kəmərlərini nəzarətə götürməsi mümkündürmü? - mövqe

“Qərbin Kırım Rusiya ərazisi kimi tanımasından sonra Mərkəzi Asiyayı da itirmək qorxusu böyüyür”. “Yeni Müsavat”ın verdiyi məlumata görə, bu barədə “The National Interest” nəşri yazıb.

Məqalədə bildirilir ki, Avropa və ABŞ Kırım məsələsində ciddi geosiyasi məğlubiyyətlə üzləşib. Belə ki, yarımadanın Rusiya tərəfindən tam nəzarətə götürülməsi Moskvanın Qara dənizdə üstünlük əldə etməsi və sonrakı mərhələdə Cənubi Qafqazı da nəzarət altına alması ilə nəticələnə bilər.

Nəşr ardınca xəbərdarlıq edir ki, bu proses nəticəsində Rusiya rəqibləri üçün bütün Transxəzər ticarət dəhlizlərini bağlamaq gücünə çata bilər. “Amerika və Avropa üçün bu, böyük strateji məğlubiyyətdir”, - deyə təhlildə vurğulanır.

Həmçinin qeyd olunur ki, Mərkəzi Asiya regionu nadir yeraltı sərvətlər baxımından Ukraynadan qat-qat zəngindir. Bu fakt da regionun geosiyasi dəyərini daha da artırır və Qərbin itirmək istəmədiyi əsas səbəblərdən biridir.

Nəşrin iddiaları nə dərəcədə ciddidir? Moskvanın Cənubi Qafqaz və oradan keçən strateji neft-qaz kəmərlərini nəzarətə götürməsi mümkündürmü? Konkret Azərbaycan üçün bu hansı anlama gəlir?

“Alyans” Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Abutalıb Səmədov “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, ABŞ lideri Donald Tramp qısa müddətdə Rusiya-Ukrayna müharibəsini bi-

tirmək istəyir və onun tutduğu yol hamıya aydındır. Mütəxəssis qeyd etdi ki, hədəf bellidir - Ukraynanı təhdid etmək, hədələmək, təzyiq göstərmək və son nəticədə güzəştlərə məcbur etmək: “Həmçinin Rusiyanı da dilə tutaraq müəyyən güzəştlər qoparmaq. London danışıqlarında təklif olunan plan da Rusiya planıdır. Vladimir Putin dəfələrlə bu planı dilə gətirib. O, tələbləri bir az artırmaq şərti ilə yenə də qəbul etdirməyə çalışır. Çox təəssüf ki, Amerika da başqa bir yol görə bilmədiyindən Rusiyanın bu mövqeyini dəstəkləyir. Ancaq Rusiyanın tələbləri içərisində Kırımın Rusiyaya məxsus olduğunun ABŞ tərəfindən tanınmaq tələbi yox idi. Bu tələb indi ortaya çıxıb və Amerika da onu qəbul etmək məcburiyyətində qalıb. Ancaq Avropanın və Ukraynanın Kırımın Rusiyaya məxsus olduğunun tanınması tələbi yoxdur. Güman edirik ki, bu, reallığın təsdiq olunmasıdır. Çünki onsuz da Kırım yarımadası Rusiyanın nəzarətindədir”.

A.Səmədov söylədi ki, Ukraynanın nəinki Kırım, digər əraziləri də qaytarmaq şansı yoxdur: “Ukrayna cəbhəsində baş verənlər Rusiyanın iştahını artırdı. Dünyanın 50-dən artıq dövlətinin müxtəlif səviyyədə yardımlar etdi-

yi Ukraynanın son iki ildə heç bir uğura nail ola bilməməsi və Rusiyanın onların qarşısında həttə müəyyən qədər irəliləyə bilməsi Kremlin iddialarını bir az da artırıb. Trampın seçilməsindən sonra ABŞ-in az qala Rusiyanın müttəfiqinə çevrilməsi vəziyyəti tamamilə Avropanın və Ukraynanın zərərinə dəyişdi. Bu, dünya üçün də, Cənubi Qafqaz üçün də, Mərkəzi Asiya üçün də çox təhlükəli bir vəziyyətin yaranmasına gətirib çıxarıb”.

Ekspert qeyd etdi ki, Rusiya gələcəkdə Mərkəzi Asiyayı və Cənubi Qafqazı nəzarətə götürmək arzusunə düşə bilər: “Putin 2023-cü ilin iyulunda gənc sahibkarlarla görüşdə 1-ci Pyotru xatırlaması, onun işğalçılıq addımlarına haqq qazandırması və iddia etməsi və “Pyotr heç kimin torpağını işğal etməyib Rusiya torpaqlarını toparlayıb və möhkəmləndirib, indi bu missiya bizim üzərimizə düşüb” deməsi Kreml başçısının planlarından xəbər verən fikirlər idi. “Rusiya torpaqları” deyiləndə yəqin ki, keçmiş sovetlər ittifaqının ərazisinə daxil olan dövlətlərin torpaqları nəzərdə tutulur. Yeni bu təhlükə var və get-gedə güclənir. Biz bu təhlükədən qorunmaq üçün zəruri addımlar atmalıyıq. Burada həm Türkiyə ilə müttəfiqlik əlaqələrinin gücləndirilməsi, Mərkəzi Asiya dövlətləri ilə daha sıx əməkdaşlığın, ilk növbədə hərbi əməkdaşlığın təmin olunması, Çinlə yaxınlaşma və

digər addımlar nəzərdə tutulur. Bütün bunlar təbiidir ki, Rusiya təhlükəsinin qarşısını almağa yönəlmiş addımlardır və bu istiqamətdə fəaliyyət davam etdirilməlidir”.

A.Səmədov hesab edir ki, Rusiya Transxəzər dəhlizini bağlaya bilməz: “Çünki burada söhbət təkcə Mərkəzi Asiyadan və Cənubi Qafqazdan getmir, burada Çinin maraqları var və Rusiyanın Çindən nə qədər çekindiyi hamıya məlumdur. Rusiya Çinlə münasibətlərini qorumağa çalışır, münasibətlərə xələl gətirəcək hər hansı addımı atmaqdan qorxur. Bu səbəbdən, Rusiyanın Transxəzər dəhlizlərini bağlaması qeyri-mümkündür. Eyni zamanda, digər dövlətlərin də bu dəhlizlərdə marağı var. Rusiyanın yaxın münasibətdə olduğu iri dövlətlərdən söhbət gedir. Lakin Mərkəzi Asiyayı və Cənubi Qafqazı yenidən nəzarətə götürmək üçün Rusiya əlindən gələni edəcək. 2021-ci ilin dekabrında ABŞ-a və NATO-ya ünvanladığı ultimativ tələblərin kökündə də bu dayanırdı. Rusiya açıq deyirdi ki, bu ərazilər təsir zonamdır və razılığım olmadan bu ərazilərdə heç bir işlər görülməz, bu dövlətlər heç bir kəskin addım ata bilməzlər. Elə “Ukrayna müharibəsinin başlanmasının ilkin səbəbləri aradan qaldırıldı” deyərək Rusiya həm də bunu nəzərdə tutur.

Fidandan Türk dövlətlərinə xəbərdarlıq

Türkiyə Xarici İşlər Naziri Hakan Fidan, Norveçli həmkarı Espen Barth Eide ilə Ankarada keçirdiyi birgə mətbuat konfransında bəzi Türk dövlətlərinin Güney Kipr Rum İdarəsinə (GKRY) səfir təyin etməsi ilə bağlı narahatlığını ifadə edib.

Musavat.com xəbər verir ki, Fidan bu addımların Türk dünyası ilə Türkiyə arasındakı münasibətləri zəiflətmək məqsədi daşıyan manipulyasiyalar olduğunu və bu cəhdlərin uğursuzluğa məhkum olduğunu bildirib.

Son zamanlarda Türk Dövlətləri Təşkilatının üzvü olan Qazaxıstan, Özbəkistan, Qırğızıstan və müşahidəçi statusunda olan Türkmənistanın GKRY-ə səfir təyin etməsi diqqət çəkib.

Bu təyinatlar 4 aprel 2025-ci ildə Özbəkistanın Səmərqənd şəhərində keçirilən Avropa İttifaqı (Aİ) ilə Orta Asiya ölkələri arasındakı ilk zirvə toplantısından əvvəl həyata keçirilib.

Fidan bu hadisələri Aİ-nin Türk dövlətləri ilə inkişaf edən münasibətlərini istismar etməsi kimi qiymətləndirib və Türkiyənin bu vəziyyəti diqqətlə izlədiyini, dost ölkələrlə əlaqə saxladığını və bu məsələləri ailə daxilində müzakirə etməyə üstünlük verdiyini vurğulayıb.

Türkiyə Türk Dövlətləri Təşkilatının üzvü olan ölkələrin GKRY ilə diplomatik əlaqələr qurmasını, Türk dünyasının birlik və həmrəylik prinsiplərinə zidd bir addım kimi qiymətləndirir. Bu vəziyyət Türkiyənin Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin (ŞKTC) beynəlxalq aləmdə tanınması istiqamətindəki səylərinə də mənfi təsir göstərə bilər. Fidan Türk dünyasının bir bütün olaraq Kipr türklərinin yanında olmağa davam edəcəyini və bu istiqamətdəki siyasətin səbir və qətiyyətlə davam etdiriləcəyini bildirib.

Bu hadisələr Türk Dövlətləri Təşkilatının gələcəkdəki fəaliyyətləri və üzv ölkələr arasındakı münasibətlərin necə inkişaf edəcəyinə dair suallar doğurur. Türkiyə bu məsələlərin ailə daxilində müzakirə edilərək, Türk dünyasının birlik və həmrəylik içində hərəkət etməsinin vacibliyini vurğulayıb.

 Musavat.com

Rusiyalı ekspertdən şok: “İrəvan xanlığı tarixi Azərbaycan torpağıdır”

Tanınmış rusiyalı siyasi təhlilçi və publisist Maksim Şevçenkonun sosial şəbəkələrdə yayılan videosu böyük rezonans doğurub. Musavat.com xəbər verir ki, Şevçenko videoda İrəvan xanlığının və hazırkı Ermənistan ərazisinin tarixi Azərbaycan torpaqları olduğunu bəyan edir.

Azərbaycan torpaqları olduğunu bəyan edir.

O, çıxışında bildirir ki, ermənilərin bu ərazilərə kütləvi şəkildə köçürülməsi 1918-ci ildən sonra - Osmanlı-Rusiya müharibəsinin nəticələri fonunda həyata keçirilib. Rusiyalı analitik bu iddianı qətiyyətli və emosional şəkildə ifadə edib.

“İrəvan xanlığı Azərbaycan torpağıdır” - tarixi təhriftir. Ermənilər bu ərazilərə sonradan köçürülüb, süni şəkildə yerləşdirilib”, - deyərək Şevçenko vurğulayıb. Onun bu fikirləri sosial şəbəkələrdə xüsusilə Azərbaycan auditoriyası tərəfindən maraq və təqdirə qarşılanıb. İzləyicilər videonu “tarixin açıq etirafı”, “böyük cəsarət” kimi dəyərləndiriblər.

Şevçenkonun sözləri Ermənistanda və erməni diasporunda isə kəskin reaksiyalara səbəb olub. Lakin analitik öz mövqeyini müdafiə edərək, tarixi faktların təhrifinə qarşı çıxdığını bildirib.

Maksim Şevçenko daha öncə də Qarabağ münaqişəsi, Ermənistanın işğalçılıq siyasəti və Azərbaycanın haqlı mövqeyi ilə bağlı fikirləri ilə tanınır.

 Musavat.com

Yeni təkcə Ukraynanın təbiidir ki, bu yanaşma, Rusiyanın müharibədən qələbə ilə çıxması Mərkəzi Asiya və Cənubi Qafqaz üçün ciddi problemlər yarada bilər. Biz birlikdə bu problemlərin aradan qaldırılması üçün çalışmalıyıq. Bir-birimizə dəstək verməliyik”.

Mərkəz rəhbəri sonda vurğuladı ki, Tramp da müəyyən qədər o fikirlərlə razılaşdığını söyləyib: “Ona görə də

təbiidir ki, bu yanaşma, Rusiyanın müharibədən qələbə ilə çıxması Mərkəzi Asiya və Cənubi Qafqaz üçün ciddi problemlər yarada bilər. Biz birlikdə bu problemlərin aradan qaldırılması üçün çalışmalıyıq. Bir-birimizə dəstək verməliyik”.

 Etibar SEYİDAĞA, “Yeni Müsavat”

Azərbaycanın dostuna qarşı plan - nüvə xəbərdarlığı

Pakistanın müdafiə naziri Asif Xavaca Hindistanla nüvə münaqişəsi riski barədə xəbərdarlıq edib. “Yeni Müsavat” bildirir ki, o bu barədə “Əl-Cəzirə” telekanalına deyib. Pakistanlı nazir beynəlxalq ictimaiyyəti ikitərəfli münasibətlərin pisləşməsinə diqqət yetirməyə çağırıb: “Hər iki ölkənin nüvə silahı var və mübahisə nüvə qarşıdurmasına çevrilə bilər”.

Qeyd edək ki, gərginliyə aprelin 22-də Pahalqam (Cammu və Kəşmir) şəhərində turistlərin atəşə tutulması və 26 nəfərin həlak olması, çoxlu sayda insanın yaralanması ilə nəticələnən terror aktı səbəb olub. Hindistan kəşfiyyat orqanlarının məlumatına görə, hücumu görə məsuliyyət Pakistanın Xidmətlərarası Kəşfiyyat İdarəsinin dəstəyi ilə “Ləşkər-e-Taibə” qruplaşmasının üzərinə düşür. Hindistan buna görə sərt tədbirlərə əl atıb.

Türkiyənin “haber7” portalı baş verənlərin pərdəarxasını araşdırıb. Terror aktının daha çox Hindistana sərf etdiyi görünür. Hindistanın baş naziri Narendra Modi seçkiləri üçüncü dəfə qazandı, lakin bu dəfə parlamentdəki mandat sayı təkbəşinə hakimiyyət qurmağa yetərli olmadığı üçün koalision hökumət quruldu. Yeni dövrdə Modinin yeganə çıxış yolu “milli təhlükəsizlik” amilinə söykənməkdir. Baş verən terror aktı bu kontekstdə Modiyə sərf edir.

Siyasi şərhçi Asif Nərimanlının sözlərinə görə, terror hücumundan sonra Pakistanda da ordu yenidən aktivləşib: “Bu, ölkədə ordunun idarəçilik üzərində təsir imkanlarını artırır. Pakistan hesab edir ki, hücum “false-flag” əməliyyatıdır. Hindistanın Kəşmir üzərində mütləq hərbi nəzarəti olduğu halda, mülki şəxsləri öldürən silahlı şəxslərin heç bir maneə olmadan hərəkət etməsi də bu kontekstdə diqqət çəkir. Baş verənlər Hindistan-Pakistan müharibəsinin başlaması gözləntisini ön plana çıxarır. Bu iki ölkə arasında baş verən qarşıdurma Azərbaycanda da diqqətlə izlənilir. Çünki Pakistan Azərbaycanın strateji tərəfdaşdır və bu ölkənin üzvləşdiyi istənilən təhlükə Bakıda həssaslıqla qarşılanır”.

İrənin kəşfiyyat orqanları təcili topladı - səbəb

Iranda qəribə hadisələr baş verir. Tribunainfo.az xəbər verir ki, ötən həftə SEPAH ölkə sərhədlərini möhkəmləndirmək məqsədi ilə 10 divizya əsgər və texnikanı bütün istiqamətlərdə yerləşdirib.

Bu, təxminən 120 min canlı qüvvə və xeyli sayda hərbi texnika deməkdir. İlk məlumatlara görə, əsas istiqamətlər İraq, Pakistan və Əfqanıstan sərhədləri olub. Həmin diviziyalardan ikisinin isə Türkiyə, Azərbaycan və Ermənistan sərhəddinə yerləşdirildiyinə dair məlumatlar var.

Lakin maraqlı məqam odur ki, İran parlamentin Milli Təhlükəsizlik Komissiyasında daha bir təcili görüş keçirilib. Belə ki, komissiya üzvləri ilə İran DİN, ETTƏLAT və SEPAH-in kəşfiyyat qurumlarının qapalı görüşü keçirilib. Həmin görüşdə daxildə və xaricdə gözlənilən mümkün təhlükələr müzakirə olunub. İranın bu tələş və tədginliyinin nədən qaynaqlandığı belli deyil.

Iran prezidenti Məsud Pezeşkiyanın Azərbaycan Respublikasına səfərinə sayılı günlər qaldı. Aprelin 28-ə nəzərdə tutulan ilk rəsmi ziyarət təbii ki, təkcə ölkəmizdə və İranda deyil, yaxın-uzaq coğrafiyada və bir sıra güc mərkəzlərdə də diqqətlə izləniləcək.

Səfər ərəfəsində Pezeşkiyan öz hökumətinin iclasında çıxış edib. O, İran və Azərbaycan xalqları arasında əlaqələrdən, ortaq tarix və mədəni dəyərlərdən danışib. Bu barədə məlumatı İSNA yayıb.

Prezident bildirib ki, yaxın zamanda iki ölkə arasında münasibətlər sürətlə inkişaf edəcək: “Azərbaycan və İran eyni bədənə hissləridir. Sərhədin hər iki tərəfində yaşayan xalqların minilliklərə söykənən, dərin dostluqlara əsaslanan geniş qarşılıqlı maraqları var.

İki ölkə arasında münasibətlərin inkişafı üçün böyük potensial mövcuddur. Hazırda davam edən münasibətlər

rin bərpası prosesi nəticəsində tezliklə sürətli və əhəmiyyətli əməkdaşlığa şahidlik edəcəyik”.

İran Prezidenti eyni zamanda, səfərinin iki ölkə arasında əməkdaşlıq üçün yeni imkanlar yaradacağına ümid etdiyini bildirib: “Aparılan məsləhətləşmələr və görüşlər hazırlıq işləri nəzərə alınmaqla, bu səfər hökumət, özəl sektor və dövlət sektorları arasında iqtisadi, ticarət, mədəniyyət, turizm və siyasi sahələrdə əlaqələrin dərinləşdirilməsi və əməkdaşlığın genişləndirilməsi prosesini əhəmiyyətli dərəcədə asanlaşdıracaq və sürətləndirəcək”.

Pezeşkiyan səfər öncəsi Azərbaycan haqda elə söz dedi ki...

İrandakı mühafizəkar dairələr münasibətlərin sürətli inkişafına imkan verəcəkm? - rəy

İclasda iştirak edən nazirlər də Azərbaycanla əməkdaşlığın son vəziyyəti və müxtəlif sahələrdə əlaqələrin genişləndirilməsi üçün aparılan məsləhətləşmələr barədə məlumat veriblər.

Xatırladaq ki, İran prezidenti sonuncu dəfə Azərbaycanda 2018-ci ildə səfərdə olub. O vaxt prezident postunu Həsən Ruhani tuturdu.

Bəs İrandakı mühafizəkar dairələr Pezeşkiyanın dediyi kimi, iki ölkə arasında münasibətlərin sürətli inkişafına imkan verəcəkm?

Çünki Bakı-Tehran əlaqələri yumşalmaqdadır. Son zamanlar qarşılıqlı səfərlər də intensivləşib. Səfirliliyimizin terror edilməsi ilə başlanmış gərginlik və İrandan təhdidlər uzun müddət münasibətlərdə ciddi soyuqluq yaratmışdı.

Hazırda əlaqələrin axarına düşməsi istiqamətində addımlar atılır. Xüsusən də logistikalar mövzusunda - Şimal-Cənub dəhlizi, Araz dəhlizi və digər istiqamətlər, həmçinin Rəşt-Astara dəmiryolu ilə bağlı təmaslar, danışıqlar aparılır.

Elə bu səbəbdəndir ki, İranın Ticarət Palatasının sədr müavini Hüseyn Pirmüəzzin Ərdəbil və ölkənin şimal-qərb əyalətlərindən 110 özəl sektor fəali və iqtisadi heyətin Pezeşkiyanın səfəri ərəfəsində Azərbaycana yola düşəcəyini açıqlayıb.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Ha-

cıyev fevral ayında qonşu ölkəyə səfəri zamanı Məsud Pezeşkiyanla, onun siyasi məsələlər üzrə müşaviri Mehdi Sənayi ilə görüşü də münasibətlərin inkişafında mühüm rola oynayıb.

Bu görüşlərdə Bakı-Tehran ikitərəfli əlaqələri və regional əməkdaşlıq məsələlərinə dair fikir mübadiləsi aparılıb. Azərbaycan dəfələrlə bəyan edib ki, İranla heç bir məhdudiyyət olmadan və qarşılıqlı fayda əsasında mehriban qonşuluq şəraitində siyasi, iqtisadi və mədəni əlaqələri inkişaf etdirməkdə maraqlıdır. Münasibətlərdə əsas məqam isə etimadın gücləndirilməsi və anlaşılmaqların aradan qaldırılmasıdır.

Fevralda daha bir mühüm addım atıldı. Baş nazir Əli Əsədov Tehrana səfər etdi və Pezeşkiyan tərəfindən qəbul edildi. İşgüzar səfər çərçivəsində reallaşmış görüşdə Azərbaycan-İran əlaqələrinin dostluq və mehriban qonşuluq prinsipləri əsasında inkişaf etdirilməsi, qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın yeni məzmunla zənginləşdirilməsi ilə bağlı məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı. Nəqliyyat, energetika və neft-qaz sahələrində həyata keçirilən layihələrin icrası ilə bağlı məsələlər nəzərdən keçirildi.

İqtisadi əməkdaşlığa gəldikdə, bu ilin yanvarında baş nazirin müavini Şahin Mustafayev Azərbaycanla İran arasında iqtisadi, ticarət və humanitar sahələrdə əməkdaşlıq üzrə Birgə Dövlətlərarası

Komissiyasının 16-cı iclasında iştirak məqsədilə İranda səfərdə olub.

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, Pezeşkiyan İranın Azərbaycana aid siyasətini dəyişməlidir: “Bizi bunu heç ki hiss etmirik. Doğrudur, isti açıqlamalar verir. Ancaq onun “Azərbaycan və İran eyni bədənə hissləridir” deməsi anlaşılın deyil. Azərbaycan müstəqil ölkədir və bizə İranın bir hissəsi kimi yanaşma bilməzlər. Yeni Tehran köhnə yükəndən xilas olmalıdır”.

Partiya sədri bununla belə münasibətlərin normallaşması istiqamətində müsbət cəhdlər müşahidə olunduğunu vurğuladı: “Sadəcə, İran o qədər ideoloji ehkamların, doqmalara olduğu yerdə ki, birdən-birə münasibətləri dəyişmək ox çətinidir. Təkcə Azərbaycandan söhbət getmir, bütün ətrafına qarşı mühafizəkar, içəridə bir köhnə tefəkkür mövcuddur. Hər halda, irəliyə doğru atılan bir addım kimi qəbul etməliyik. Çünki Pezeşkiyan böyük heyətlə Azərbaycana gəlirlər. Burada müxtəlif istiqamətlərdə əməkdaşlıq əlaqələri qurmağa çalışacaqlar. Xüsusən də İranın Araz dəhlizi ilə bağlı ciddi niyyəti var. Bu logistika cənub qonşumuzun da xeyrinə olacaq. Yeni Pezeşkiyanın səfəri müsbət hadisədir, amma İranın da niyyəti xoş olmalıdır”.

Siyasi şərhçi Ramiyə Məmmədova Pezeşkiyanın Bakı səfərini mühüm hadisə

kimi qiymətləndirdi. Onun sözlərinə görə, İran Azərbaycanla əlaqələri yaxşılaşdırmaq həvəsindədir: “Çünki sanksiyalar bir yandan ölkəni boğur, İsrail və ABŞ-nin hücum planları tez-tez nəzərdən keçirilir, üstəlik, Azərbaycanın gücləndiyini dərk edirlər, bizim İsrail, Türkiyə, Qərblə münasibətlərimizin səviyyəsini anlamağa başlayıblar, ona görə də əvvəlki təhdid ritorikasından keçib əməkdaşlığa genişləndirmək barəsində fikirləşirlər. Bu da Tehranın düşdüyü şəraitdən irəli gəlir. Azərbaycan həmişə cənub qonşusuna dost münasibəti sərgiləyib, sadəcə, oradakı dini rejim, xüsusən SEPAH bizə nifrət yağıdır. İndisə təbrizli balası olan Pezeşkiyanın ölkəmizə gəlişi ilə münasibətlərdə yeni bir səhifə açılır”.

Ekspert düşünür ki, bundan sonra Azərbaycan-İran əlaqələrində fərqli mərhələ, əməkdaşlığın inkişafı dövrü olacaq: “Ən azından Pezeşkiyan prezident olduğu illərdə bunu görə biləcəyik. Eyni zamanda, Zəngəzur və Araz dəhlizləri hazırda aktual layihələrdir. İran görür ki, Azərbaycanla işləmək lazımdır, onu təhdid etmək yox. Sözsüz ki, orada mühafizəkar dairələr zaman-zaman əlaqələri korlamağa cəhd edirlər. Əsasən də SEPAH-a yaxın media resursları Azərbaycana nifrət püskürürlər, amma qarşıdakı dövrdə bu gərginliyin olacağına gözləmirəm”.

■ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

Türkiyənin Rusiyadan aldığı "S-400" raket sistemlərini Suriyada yerləşdirəcəyi ilə bağlı yayılan məlumat İsrail və ABŞ-da narahatlıq yaradıb. Bu barədə "Türkiyə" qəzeti bildirib (Teleqraf.az). Nəşr yazır ki, amerikalı senatorlar Qus Bilirakis və Bred Şneyder ABŞ Dövlət Departamentini Türkiyənin "S-400"-ləri Suriyaya göndərməsinə mane olmağa çağırıb.

həm də Suriyada öz maraqlarını təmin etmiş olur. Faktiki olaraq türkmənlər həm kürd qruplaşmalarına qarşı, həm də druzilərə qarşı döyüşür. Əslində, İsrailin Suriyada is-təyi həm içməli su qaynaqla-

cü onun hərbi hava qüvvələridir".

S.Məmmədovun bildirdiyinə görə, Suriyada Rusiya hərbi bazalarının qalacağını nəzərə alsaq, Türkiyə Rusiya anlaşıraqları öz maraqlarını tə-

Netanyahunu Bakıya gətirən səbəb açıqlandı

Israil Baş naziri Benyamin Netanyahunun tezliklə Azərbaycana rəsmi səfəri gözlənilir. Musavat.com-un xəbərinə görə, "Yerusalem Post" qəzetində dərc olunan bir məqalədə qeyd olunur ki, İsrail Baş naziri Benyamin Netanyahunun Azərbaycana səfəri Tehrandə ciddi narahatlıq yaradıb.

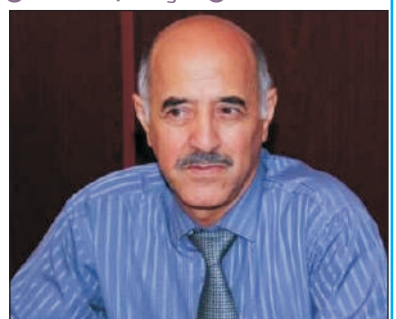
Məqalədə bu səfərin Yaxın Şərqdə, xüsusən də Suriyada mövcud geosiyasi tarazlıqlara təsir göstərə biləcəyi vurğulanır. Nəşr iddia edir ki, Bakı, Qüds və Ankara arasında formalaşan strateji, lakin rəsmi olaraq təsdiqlənməmiş tərəfdaşlıq Suriyada döyüş meydanında mövcud qüvvələr nisbətinə yenidən baxmağa səbəb ola bilər. Məqalədə bu ittifaqın İranın regional planlarına zərbə vuracağı da qeyd edilir.

□ Musavat.com

Azərbaycanlı sabiq nazirdən Trampla bağlı iddia

Saleh Məmmədov ABŞ ictimaiyyətini təcili tədbirlər görməyə çağırır

Azərbaycanın sabiq maliyyə naziri, iqtisadçı alim Prof. Saleh Məmmədov ABŞ prezidenti Donald Trampın siyasi irsini sərt şəkildə tənqid edən geniş təhlil yazısı ilə çıxış edib. Musavat.com-un xəbərinə görə, professorun fikrincə, Tramp dövrü ABŞ-nin tarixində təkə daxili ziddiyyətləri dərinləşdirməklə deyil, həm də global sabitliyə vurduğu ziyanla yadda qalacaq.

Sabiq nazirin fikrincə, Donald Trampın idarəçiliyi təkə iqtisadi sistemləri deyil, həm də beynəlxalq diplomatiya, humanitar əməkdaşlıq və iqtisadi sabitlik sütunlarını çökürdü: "Onun vurduğu zərər bir çox baxımdan, hətta Adolf Hitler və Vladimir Putin kimi qatil diktatorların törətdiyi dağıntılardan daha ağırdır, çünki Tramp əsasları - diplomatiyanı, iqtisadi dialoqu və beynəlxalq əməkdaşlığı məhv etdi".

Yazıda qeyd olunur ki, ABŞ-nin beynəlxalq nüfuzu onun hərbi gücündən çox, humanitar diplomatiya və iqtisadi əməkdaşlıq üzərində qurulmuşdu. Lakin Tramp administrasiyası bu modeli dağıtdı:

- Qəfil gömrük rüsumları tətbiq edildi;
- Ticarət sazişlərindən birtərəfli qaydada çıxıldı;

"USAID-in fəaliyyətinin dayandırılması, Harvard Universitetinə qarşı hücumlar, "Amerikanın Səsi" kimi media qurumlarının sıradan çıxarılması ABŞ-ı avtoritarizmə sürükləyir", - deyə müəllif vurğulayır.

Məqalədə Trampın beynəlxalq hüquqa və suverenlik prinsipinə laqeyd münasibəti də sərt tənqid olunur. Onun Kanadanı və Qrenlandiyanı ilhaq etmək ideyalarını dilə gətirməsi, Paris İqlim Sazişindən və İran nüvə müqaviləsindən çıxması, ABŞ-nin global lider imicinə zərbə vurub.

"ABŞ hər zaman ərazi işğallarına qarşı çıxıb, Tramp isə açıq şəkildə ilhaq ritorikasına üstünlük verdi", - deyə Prof. Məmmədov yazır.

Müəllif Trampın Putinə verdiyi dəstəyi, Ukraynanın haqlı müdafiəsinə qarşı sərgilədiyi təhrikədiçilik ritorikanı, NATO-ya qarşı hücumlarını və beynəlxalq məhkəmələri tanımasını global hüquq sistemində zərbə kimi qiymətləndirir: "Tramp diktatorları legitimləşdirməklə zorbaları cəsarətləndirdi, ABŞ-nin ədalət prinsiplərinə xəyanət etdi".

Təhlildə vurğulanır ki, Trampın siyasəti nəticəsində ABŞ artıq dünya üçün etibarlı tərəfdaş kimi görünmür. Bu səbəbdən ölkələr yeni ittifaqlar formalaşdırır, ABŞ-ni artıq global oyunçu kimi görməməyə başlayır: "Gələcək administrasiyalar Trampın yaratdığı etibarsızlıq izlərini nəsilərlə düzəldə bilməyəcək".

Məqalənin sonunda Prof. Məmmədov ABŞ ictimaiyyətini təcili tədbirlər görməyə çağırır: "Əgər ABŞ Trampın cinayətlərinə görə mühakimə etməzsə, beynəlxalq sazişlərə yenidən qoşulmaz və humanitar dəyərlərə sadiqliyini təsdiqləməzsə, ölkə tam çöküş riski ilə üz-üzədir. ABŞ ya parçalanmış nüfuzunu bərpa edəcək, ya da Trampın sərəm idarəçiliyinin törətdiyi fəlakətə tarixə düşəcək".

□ Musavat.com

Azərbaycanın dostu ilə qardaşı arasında "S-400" gərginliyi

Senatorların məktublarında belə bir transferin regionun hava hücumundan müdafiə sistemini kökündən dəyişdirəcəyi vurğulanır. ABŞ qanunvericiləri iddia edirlər ki, sistemlər Suriyanın qərbində yerləşdirilsə, bu, İsrailin əməliyyatlarını ciddi şəkildə məhdudlaşdırır, əməliyyat çevikliyini zəiflədə və Amerikanın uzun müddətdir bölgədə saxlamağa çalışdığı hərbi üstünlüyünü sarsıda bilər.

Suriyanın yeni hökuməti ilə müdafiə müqaviləsi imzalayan Türkiyə Müdafiə Nazirliyi hələlik məsələ ilə bağlı açıqlama verməyib. Bununla belə, Türkiyənin Suriyadakı hərbi varlığını artırmağa çalışdığı bildirilir. Türkiyə Müdafiə Nazirliyindən nəşrə xatırladılıb ki, ötən günlərdə Türkiyə ilə İsrail arasında münaqişənin qarşısının alınması üçün Azərbaycanda görüş keçirilib.

"Bu, normallaşma prosesi deyil, Suriyada təhlükəsiz və nəzarət edilən hərbi fəaliyyətləri təmin etmək üçün kommunikasiya və koordinasiya mexanizmidir. Yerdəki əməliyyatlarla bağlı qarşılıqlı brifinqlər vasitəsilə gərginliyin azaldılması, anlaşılmaqların qarşısının alınması, regionda sabitliyin qorunması və münaqişə riskinin aradan qaldırılması üçün səylər göstərilir".

Arxa planı şərh edən ABŞ Dövlət Departamentinin rəsmisi "Türkiyə Today"ə deyib: "Bu mövzuda Türkiyə ilə apardığımız danışıqların təfərrüatlarını şərh etməyəcəyik. Konqres yazışmalarını da şərh etmirik. Türkiyə mühüm müttəfiqdir və müxtəlif sektorlar üzrə əlaqələrimizi gücləndirmək üçün potensial imkanlar üzərində işləməyə davam edirik".

Xatırladaq ki, Bakıda Türkiyə və İsrailin yüksək səviyyəli rəsmiləri arasında görüş aprelin 10-da keçirilmişdi.

Məqalədə deyilənlər nə dərəcədə reallaşma biləndir? "S-400"lər həqiqətənmi Suri-

Türkiyə ilə İsrail Suriyada birbaşa toqquşa bilərmə? - iki paytaxtda hava əndişəsi...

yada İsrail və ABŞ üçün problem yarada bilər? Bəs Rusiya Türkiyəyə satdığı "S-400"lərin Suriyada yerləşdirilməsinə razı olarmı? Müqavilədə belə bir şey nəzərdə tutulurmu?

Hərbi ekspert Səxavət Məmməd hesab edir ki, Suriyada İsrailin apardığı siyasət Türkiyəni ciddi şəkildə narahat edib: "İsrail ələ keçirdiyi ərazilərdən çıxmayacağını bəyan edir. Bundan əlavə, İsrailin Suriyada hərbi əməliyyatlar keçirəcəyi yönündə addımlar atdığına da şahidi oluruq. Türkiyə İsraildən fərqli olaraq, Suriyanın vahid qalmasının tərəfdarıdır. Türkiyənin bunun üçün səbəbləri var. Ən əsas səbəb isə Suriya parçalanarsa, orada yaranacaq kürd dövlətinin Türkiyəyə torpaq iddiası baş qaldıracaq və bu nümunəyə çevrilə bilər".

Ekspertin fikrincə, Türkiyə ilə İsrail Suriyada birbaşa toqquşa bilməz: "Bu həm NATO-nun sonunu gətirir, həm müharibə kontroldan çıxıb, həm də buna dövlətlərin iqtisadiyyatları tab gətirə bilməz. Türkiyənin Suriya türkmənlərinə həm siyasi, həm hərbi, həm də maliyyə dəstəyi var. Türkiyə türkmənlərin hüquqlarını qorumaqla

rına, həm də təbii sərvətlərə çıxmaqdadır. Etiraf etmək lazımdır ki, İsrail qismən də olsa bunu bacarmır".

Hərbi ekspertin sözlərinə görə, Türkiyə İsrailin qarşısını almaq üçün müxtəlif addımlar atır: "Onlardan biri Suriya ərazisində hərbi bazalar qurmaqdır. Digəri isə hava hücumundan müdafiə sistemləri qurmaqdır. Türkiyənin əlində olan ən güclü hava hücumundan müdafiə sistemi isə Rusiyadan alınmış "S-400"lərdir. İddialar var ki, Türkiyə "S-400"ləri Suriyanın qərbinə yerləşdirmək istəyir. Bu ehtimalın ortaya çıxması onun çox sadə səbəbi var. İsrail ordusu bilir ki, qarşı tərəfdə hava hücumundan müdafiə sistemləri yoxdur. Ona görə də, hava zərbələri endirir. Ehtimal olunan təhlükələr havadan endirilən zərbələrlə sıfırlanır, daha sonra piyadalar əraziyə daxil olur. Bu həm də ona görə lazımdır ki, canlı qüvvə itirmirlər. "S-400"lər əgər ehtimal edildiyi kimi Suriyanın qərbinə yerləşdirilsə, İsrail arzuolunmaz bir problemlə qarşılaşacaq. Bu o deməkdir ki, İsrail çox bahalı və çoxlu sayda təyyarə itirmək təhlükəsi ilə üz-üzə qalacaq. Nəzərə almaq lazımdır ki, İsrail ordusunun əsas gü-

min edə bilər: "Əgər İsraildə və ABŞ-da belə bir ehtimal yaranıbsa, Türkiyə bunu hansı formada onlara çatdırıb. Qalır, bunun real olub-olmaması məsələsi.

Bəzən deyirlər ki, Türkiyə "S-400"ləri başqa bir ölkəyə satmaq istəyir, alıcı tapmır. Yunanistan Ermənistan "S-300"lərini satmaq niyyətində olduğunu dilə gətirəndə, ilk reaksiya Rusiyadan gəldi və ruslar sərt dildə bildirdilər ki, onların icazəsi olmadan sata bilməzlər. Bu o deməkdir ki, satmaq məsələsi qeyri-ciddidir. Ancaq hansısa bir əraziyə yerləşdirmək məsələsi isə Rusiya ilə razılaşdırılaraq həyata keçirilə bilər. Bunun olma ehtimalı çox aşağıdır. Əgər ora hava hücumundan müdafiə sistemləri yerləşdiriləcəksə, hesab edirəm ki, bunu Rusiya həyata keçirəcək. Türkiyə İsrailə münasibətləri düzəltmək üçün Bakıda görüş keçirdi. Azərbaycan prezidenti də bu münasibətlərin normallaşması üçün vasitəçilik edir. Eyni zamanda Türkiyə ilə Rusiya arasında da diplomatik hərəkətilik olacağı gözlənilir. Ancaq "S-400"lərin Suriyada yerləşmə ehtimalı indiki məqamda az görünür".

□ Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Əhməd(i) haradadır

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Qulaq hər gün təzə söz eşitməyə kar olarmış, biz də dünən yeni bir din haqda öyrəndik. Sən demə “Əhmədi” adında təriqət varmış, ABŞ və Britaniyada yaranmış, peyğəmbəri Əhməd Həşim adında, Misir əsilli amerikalıdır. Əhməd müəllimin adının baş hərfiylə təşkilatın qısa abbreviaturası da vardır, AROPL şəklində. Bu, “Əhmədinin işıq və sülh dini” sözlərinin birinci hərfindən qayırılmışdır. (Az qala çaşıb “Əhmədlidə işıq” yazırdım).

İnternetdən öyrəndiyimə görə bu təriqət şiəliyə, yəhudiliyə, qədim Misir dinlərinə, konspirologiyaya - uzun sözün qıssası, gəlib-keçmiş bir çox dinlərə aid özəllikləri özündə birləşdirmiş. Pis çıxmasın, Həşim müəllim hərdən bir inqredient götürüb, bir dini şorba bişiribdir. Nuş olsun demək olarmı? Əlbəttə, olar, çünki adamın bir sürü tərəfdarları, Britaniya və ABŞ-da ofisləri vardır.

Dünən isə bu təriqətin üzvləri Bakıda ticarət mərkəzinin qabağında aksiya keçiriblər. Polis tutub, 10-15 sutka verib.

Güman etmək olarmı ki, bu, Azərbaycanda dini etiqad azadlığının pozulması haqda beynəlxalq hesabatlarla düşəcəkdir? Yüz faiz. Məsələn, ABŞ Dövlət Departamenti hər il belə tragikomik hesabatlar yayır. Bakıda müxalifətçini it sürütməsi elə, Trampın cıncırı çıxmaz, lakin İranın dini agentlərini gözəl şəkildə müdafiə edirlər, qalırsan mat-məəttəl.

Ümumiyyətlə, bütün dünyada dini müstəvidə başıxarablıq geniş yayılıb, dahildən kiminsə dediyi kimi, bəlkə Kainatın sərhədi var, lakin cəhəlinin sərhədi yoxdur. Məsələn, hazırda dünya katolikləri rütbəsi, vəzifəsi heç bir dini kitabda nəzərdə tutulmayan papanın dəfninə yığışb ağlaşma quracaq. Hələ orda təzə papanı tüstü buraxıb seçmək ayını var, ciddi-ciddi adamlar yığışb bunu təşkil edir, milyonlar prosesi izləyir və sairə. Əlbəttə, kim nəyə istəyir inansın. Şəxsən mən Rasselin çaynikinə inanıram və buna - inancıma hörmətlə yanaşmağı tələb edərim.

Və Həşim müəllimin təriqətinə qarşı təzyiqlər sən demə ilk deyilmiş. Hələ 2022-ci ildə bunun 3-4 azərbaycanlı üzvü Latviyadan sığınacaq istəyibmiş.

Hərçənd, millətimizin belə rəngarəng dinlərə inanmağı bir tərəfdən də sevindiricidir. Yəqin ki, biz dələduzlar arasında seçim etməyi xoşlayırıq. Tək bir dələduzun arıyca getməyi özümüzlə sığışdırırıq. Əks halda dünyanın bütün gəlib-keçmiş təriqətlərinə ev sahibliyi etməzdik. Atəşpərestlikdən məzdəkiliyə, xristianlıqdan kışnaizmə, şiəlikdən iudaizmə qədər hamısını qəbul etmişik, yeri gələndə üzv olmuşuq.

Sufizmi Türkiyə ərazisində yaradan, yayan Şəms Təbrizi olub. Çar Rusiyasında şərqşünaslıq və türkologiyanın əsaslarını qoyanlardan Mirzə Kazım bəy xristian idi. Mirzə Fətəli Axundov və Mirzə Cəlil ateist, Mirzə Ələkbər Sabir bəhai olub. Bəhailik də təxminən elə bu Həşim müəllimin təriqəti fəson bir şeydir - dünyadakı bütün dinlərin hamısından bir çimdik götürüb qatıblar, həftəbəcər düzəldiblər, xeyli adamı da “becərirlər”. Mərkəzi ofisi İsraildə, Hayfada olmalıydı və bir aralar onun dünya üzrə 9 liderindən biri məhz azərbaycanlıydı. Əslən Güney Azərbaycandan olan Əli Naxçıvani adlı həmin yoldaş dünya bəhai icması üçün tanınmış şəxsiyyət idi.

SSRİ dağılan ərəfədə, 1989-cu ildə az qala ənənəvi islamdan da qabağa düşüb Bakıda Krişna Mərkəzi açmışdılar. Ekstravaqant milyonçumuz, rəhmətlik Cənnət Əliyev “Qarayev” metrosu tərəfdə həmin icmaya zirpi bir məbəddə bağışlamışdı. Sözləşib, Cənnət bəy özü sonra “İmam Əlinin dünyada ən uzun Zülfüqar qılıncını” düzəltmişdi. Narxozda kibernetika kafedrasının Akif adlı müəllimi nəinki Azərbaycan, bütün SSRİ-də kışnaitlərin tanınmış simalarından sayılırdı.

Vəhabi deyirsən - varımızdır, Taliban üzvü olan azərbaycanlı amerikalılar bir vaxt tutub Quantanamoya qəddər aparmışdılar. IŞİD-in lideri hətta bir ara İraq türkməni (oxu: azərbaycanlı) qoyulmuşdu, soyadı da Qardaş idi.

İndi gözləyək, görək daha hansı təriqətlərimiz çıxacaq və “28 mail”in qabağında piket keçirəcək. Yeri gözəl seçiblər, prinsipçə, AVM-lər bu saat dünya gəncləri üçün məbəddir.

“Avropa İttifaqının (Aİ) Ermənistandakı missiyası casusluqla məşğuldur”. “Yeni Məsavət”ın siyasət şöbəsi yazır ki, bunu aprelin 24-də Milli Məclisdə “Cənubi Qafqazda sabitliyə ”sülh missiyası” adlı hibrid hücum” mövzusunda keçirilən ictimai müzakirədə Xarici müdaxilələrə və hibrid təhdidlərə qarşı müvəqqəti komissiyasının sədri Ramid Namazov deyib.

“Kəşfiyyat məlumatlarının toplanıb Aİ-yə ötürülməsi casusluqdur. Bu isə birbaşa Azərbaycan üçün təhlükədir. Missiya casusluq fəaliyyəti ilə məşğul olduğu üçün cinayət məsuliyyəti daşıyır və bu cür əməllərə görə 10 ildən 15 ilədək azadlıqdan məhrum etmə cəzası nəzərdə tutulur”.

Deputatın sözlərinə görə, qonşu ölkədə Aİ missiyasının fəaliyyətə başlamasından sonra Ermənistan tərəfindən Azərbaycanla sərhəddə çox sayda hərbi təyinatlı obyektlər tikilib. O bildirib ki, bu faktlar müşahidələr əsasında toplanıb: “Xarici müdaxilələrə və hibrid təhdidlərə qarşı müvəqqəti komissiyası müharibədən sonra peyk görüntülərindən istifadə etməklə Azərbaycan-Ermənistan şərti sərhədində və Ermənistan-İran sərhədində baş verənlərlə bağlı təhlillər aparıb, təhlillər Aİ-nin gələcəyə qədər və gələndən sonrakı dövrü əhatə edib.

2020-2022-ci ilə ərzində Ermənistan tərəfindən sərhəddə 20-yə yaxın hərbi təyinatlı tikili inşa edilib. 2022-ci ildən Ermənistan Aİ missiyasının gələcədən sonra isə sərhəddə 70-ə yaxın hərbi təyinatlı obyektlərdə tikinti və yenilənmə işləri aparılıb. Bunların çoxu Sünik, Tavuş, Ararat və digər sərhəd bölgələrindədir”.

Yada salaq ki, Azərbaycanla Ermənistan arasında imzalanması gözlənilən sülh sənədi mətninin ən son razılaşdırılan bəndlərdən biri də sərhəddə üçüncü tərəfin hərbi qüvvələrinin yerləşdirilməməsi haqqıdır.

Bəs Azərbaycan belə bir addıma gedib missiya üzvlərinə qarşı cinayət işi açarmı? Əgər cinayət işi başlansa, Bakı-Brüssel münasibətlərinə təsiri nədən ibarət ola bilər?

Bu suala cavab verən Demokraziya və İnsan Hüquqları Komitəsinin sədri Çingiz Qənizadə “Yeni Məsavət”ə deyib ki, Baş Prokurorluğun bu addımı atması mümkündür, amma praktiki olaraq tədbir görülməsi real deyil. Onun bildirdiyinə görə, Azərbaycan Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlığını davam etdirir və enerji sahəsində “köhnə qite” üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Aİ-nin 9 ölkəsi ilə strateji əməkdaşlıq olduğunu qeyd edən Ç. Qənizadə əlavə edib ki, qurumun baş diplomati Kaya Kallas da Bakıya gəlib: “Onun nəzərinə çatdırılmalıdır ki, Avropa İttifaqının göndər-

Sərhəddəki casus missiyasına cinayət işi açıla bilər

Kəşfiyyat məlumatlarının Aİ-yə ötürülməsi Azərbaycan üçün təhlükədir; Bakının hansı qərarı verə biləcəyi açıqlandı

diyi missiya sərhəddə hansı oyunlardan çıxır. Xanım Kallas bilməlidir ki, casus şəbəkəsinə çevrilmiş bu monitorinq qrupu balans pozur və tərəf olduğunu nümayiş etdirir. Amma missiyaya cinayət işi başlanması üçün hərtərəfli təhqiqat aparılmalıdır. İlk növbədə heyət üzvləri müəyyən edilməlidir. Ola bilsin ki, orada rotasiya qaydası tətbiq olunur. Yəni patrul xidmətində olanlar tez-tez əvəzlənir. Məncə, bu məsələdə daha çox diplomatik təzyiqlər artırmağa ehtiyac var. Avropa Birliyinin rəsmiləri qarşısında bu məsələni tez-tez qaldırmalıyıq”.

Hüquq müdafiəçisi hesab edir ki, bu missiya sərhədi tərk etməlidir və onların “ayı xidməti”nə etiraz bildirilməlidir: “Avropa İttifaqının bu missiyası casus fəaliyyəti göstərir. Ərazilərimizi durbinlə izləmək qanunsuzluq faktıdır. Dünyanın heç bir yerində belə iş yoxdur. Yalnız Ermənistan kimi nökr ölkə bunu edə bilər. Çünki sərhədlərinə cavah deyil: gah rus qoruyur, gah avropalıları çağırır. Belə bir marionet ölkədən nə desən gözləmək olar”.

Qeyd edək ki, Ermənistan hökumətinin başçısı Nikol Paşinyan delimitasiya edilmiş ərazilərdən missiyanın çıxarılmasını təklif edib. Amma Aİ missiyanın regionda 2027-dək qalmasına qərar verib. Xatırladaq ki, Bakı Aİ missiyasını casusluqda və regionda sabitliyi pozmaqda ittiham edir, ondan şərti sərhəddə dağıdıcı fəaliyyətini dayandırmağı tələb edir. Rusiya rəsmiləri də bu missiyanın kəşfiyyat şəbəkəsi adlandırılıb və Cənubi Qafqazda sülhə əngəl adlandırılıb.

Belə bir missiyanın məqsədi Azərbaycanın sərhəd təhlükəsizliyi və nəzarət sisteminin qurulması istiqamə-

tində gördüyü işlər barədə məlumat toplamaqdır. Bu məlumatın erməni hərbiçilərinə ötürülməyəcəyinə zəmanət verə bilməyəcəyinə əsaslanmaq strategiyasına uyğun gələn “3+3” platformasında belə bir mexanizmlə bağlı danışıqlar belə aparılmır.

Ona görə də belə çıxır ki, bu missiya bir tərəfdən Azərbaycanın sərhəd təhlükəsizliyi sistemi üçün risklər yaradır. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin mövqelərinin təhlili üçün səhra məlumatlarının toplanması.

Yada salaq ki, bu günlərdə Avropa İttifaqının (Aİ) Ermənistanla sərhəddə yerləşən “kəşfiyyat qrupu” - mülki missiya adı ilə fəaliyyət göstərən

jandarmı hesabla çıxış edib. Avropalı “binokl” həvəskarları yayılan hesabatla özələrini biabır ediblər. Aİ missiyası Pasxa bayramı günlərində məsul olduqları ərazilərdə, o cümlədən Ermənistanın Xoznavar, Xnatsax və Aravus kəndlərində patrul xidməti aparıb. Bura qədər yaxşı gələn “casus şəbəkəsi” bəyan edib ki, Xoznavar istiqamətində “mülki infrastrukturaya zərər vuran iki atəş qeydə alınıb və bu atəş Azərbaycanın mövqelərindən atılmış ola bilər.

Onu da deyək ki, ötən il Prezident İlham Əliyev bu missiyaya etirazını bildirmişdi. Dövlət başçısı vurğulamışdı ki, bu, eyni zamanda, Azərbaycan - Aİ münasibətlərində də etimadsızlıq yaradır. Səbəb çox sadədir - “Avropa müşahidəçilər missiyasının” müddəti ölkəmizin razılığı olmadan, hətta bizimlə məsləhətləşmədən uzadılib. Dövlətimizin başçısı ritorik sual verib: “Buna nə ehtiyac var idi?!”

□ **Emil SALAMOĞLU,**
 “Yeni Məsavət”

Trump Paşinyanı bağışlamadı

ABS Prezidenti Donald Tramp prezident seçkilərində demokrat rəqibi Kamala Harrisə dəstəkləyən Nikol Paşinyan hökumətini bağışlamır. Bu barədə “Hraparak” qəzeti yazıb. Erməni nəşri bildirib ki, ədliyyə naziri Səbuhi Qalyan aprelin 7-11-də ABŞ-də işgüzar səfərdə olub. Nazir səfir Lilit Makuntsun səyləri ilə ABŞ-nin yüksək rütbəli hökumət rəsmiləri ilə görüşmək istəsə də, bu cəhdlər baş tutmayıb.

Dörd günlük səfəri zamanı onun bacardığı yeganə şey Minsk qrupunun keçmiş həmsədri olmuş ABŞ Dövlət Departamentinin Avropa və Avrasiya Bürosunun baş müşaviri Lui Bono ilə görüşmək olub.

“Hraparak” xatırladı ki, Baş nazir Nikol Paşinyan fevralın 3-də ABŞ-yə 4 günlük səfərə gedib və bu səfər zamanı yalnız ABŞ-nin vitse-prezidenti Ceyms Devid Venslə şəkil çəkdirə bilib.

Azərbaycanda turist axınına daha da artırmaq üçün kazino-ların yenidən bərpa olunması təklif olunur. Maraqlıdır, bəs təklif bu gün üçün nə vəd edir?

Ölkədə son illərdə qeyri-neft sektoruna "stavka" turizm sahəsini ölkə iqtisadiyyatının aparıcı sektorlarından birinə çevirmə potensialı daşıyır. Bu kontekstdə kazino biznesinin ölkədə leqallaşdırılması və ya məhdud formalarda icazə verilməsi mümkün iqtisadi perspektiv kimi qiymətləndirilir.

Azərbaycanda kazino fəaliyyəti 1998-ci ildə qadağan edilib. Burada əsas məsələ qanunvericilik sisteminin formalaşdırılmasıdır. Çünki

Kazinoların bərpası gündəmdə: xeyri nə, təhlükəsi nə?

Ölkədə bu biznesin açılması ilə turist axınına artırmaq mümkündür, amma cinayətkarlıq riskini də nəzərə almaq lazımdır; mütəxəssislərdən fərqli baxış

etmək lazımdır. Gürcüstan bu sahədə azadlıqlar verib, ölkəyə girişi rahat edib. Nəticədə Gürcüstana gələn turistlərin sayı Azərbaycana gələnlərdən 3 dəfə çoxdur.

Ölkəmizdə kazinoların bərpa edilməsi güclü turist axınına səbəb olacaq. Çünki kazinolar turistlər üçün əyləncə mühiti yaradacaq. Həmçinin hotellər, restoranlar üçün də müştəri olacaq. Eyni zamanda, Gürcüstana, Rusiyaya, Kiprə gedən yerli kazino oyunları həvəskarları da xarici ölkəyə getməyə ehtiyac duymayacaq. Nəticədə pul ölkədən çıxmıyacaq, gəlir Azərbaycanda qalacaq. Kazinoların açılması yeni iş yerlərinin yaranması deməkdir. Həmçinin vergi ödənişlərinə də təsir edəcək. Bir sözlə, iqtisadi cəhətdən kazinoların Azərbaycanda açılmasının heç bir mənfi tərəfi yoxdur.

tənzimləmə mexanizmləri, hüquqi bazası yaradılmalıdır. Kazino biznesinin ətrafında böyük otel biznesi də inkişaf edir. "Kazino hotellər" məşhurdur və bu hotellərdə kazinodan başqa yerləşmə, qidalanma və xidmətlərdən böyük qazanclar əldə edilir. Bu fəaliyyət sahəsinin insanlara sosial-iqtisadi təsirləri qiymətləndirilməli, dərin təhlillər aparılmalıdır. Kazino sahəsinin yerləşmə məkanları da ciddi əhəmiyyət daşıyır. Kazinolar, əsasən, təhsil müəssisələrindən, şəhər mərkəzlərindən kənarda yerləşməlidir".

İqtisadçı ekspert Xəlid Kərimli isə bildirib ki, kazinoların açılmasının Azərbaycana iqtisadi və turizm cəhətdən ancaq faydası var: "Burada söhbət əyləncə növü üzrə azadlığın bərpasından gedir. Azərbaycan turist ölkəsi olmaq istəyirsə, qonşu Gürcüstanın təcrübəsindən istifadə

Ziyan olaraq pis vərdişləri düşünmək olar. İndi bunun qarşısını almaq mümkün deyil. Əgər bir insanın belə vərdişi varsa, o bunu onlayn və ya qeyri-leqal yollarla həyata keçirir. Sadəcə olaraq məhdudlaşdırıcı standartları müəyyən etmək olar. Məsələn, kazinolar paytaxtdan 23 kilometr uzaqda yaradılsın və s.

Həmişə bir idarə olunan formada tənzimləmək olar. Kazino açmağın standartları formalaşmalıdır, çünki onların bərpasının ölkəyə xeyri olacaq".

□ **Sahənə RƏHİMLİ,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan kimi ölkələrdə kazino incə və spesifik mövzu hesab olunur. İlk növbədə kazinoların dövlət üçün hansı faydalar gətirəcəyini düşünmək lazımdır.

Üstəlik, kazino açmaq üçün ilk olaraq onun açılacağı yeri müəyyənləşdirmək lazımdır. Dünya təcrübəsinə görə, belə məkanlar məktəblərdən, təhsil və mədəniyyət ocaqlarından uzaq olmalıdır. Kazino yalnız xaricilər üçün fəaliyyət göstərə bilər.

İlk növbədə ciddi hüquqi çərçivə və dövlət tənzimlənməsi olmalıdır. Lisenziya məhdud qaydada təqdim olunmalı və daha kompakt ərazilərdə fəaliyyət göstərən turizm obyektlərinə verilməlidir. Bu, həmçinin yeni iş yerləri deməkdir. Kazino turizmi minlərlə iş yerinin yaradılmasına imkan verə bilər.

Azərbaycandan hər il yüzlərlə insan kazinolarda əylənmək məqsədilə Gürcüstana, Rusiyaya və daha uzaq ölkələrə üz tutur. Bu isə sadəcə maraq deyil, külli miqdarda maliyyə vəsaitinin xarici bazarlara yönəlməsi deməkdir. Bununla yanaşı, region ölkələrinin əyləncə və kazino turizmi sahəsində əldə etdiyi gəlirlər artdığı bir zamanda, Azərbaycan bu sahədə potensialından tam istifadə edə bilmir.

Bununla yanaşı bu ideya riskləri də daşıyır. Kazino biznesinin leqallaşdırılması bəzi sosial və etik problemlər yarada bilər. Cəmiyyətdə sosial sabitliyə müəyyən neqativ təsir göstərə, cinayətkarlıq riski, bu sektorda qeyri-rəsmi fəaliyyətlərə şərait yarada bilər. Burada Azərbaycan cəmiyyəti ənənəvi mənəvi dəyərlərini də nəzərə almaq lazım gələcək.

Gürcüstan bu sahədə ən açıq və liberal yanaşmanı nümayiş etdirən ölkədir. Ölkədə həm yerli əhali, həm də turistlər üçün açıq olan onlarla kazino fəaliyyət göstərir. Xüsusilə Batumi, Tbilisi və Kutaisi kimi şəhərlər kazino turizminin əsas mərkəzləri hesab olunur. Qumar oyunları turistləri cəlb edir və bu, hotelçilik, nəqliyyat, restoran və əyləncə sektorlarının inkişafına təkan verir. Batumi şəhəri, xüsusilə yay aylarında Türkiyədən və Yaxın Şərqdən gələn turistlərlə dolur.

Gürcüstan hökuməti qumar oyunlarından əldə edilən gəlirlərdən ciddi miqdarda vergi toplayır. 2023-cü ildə bu sahədən dövlət büdcəsinə daxil olan vergi 300 milyon larinə (təxminən 110 milyon dollar) keçmişdi.

Azərbaycan isə bu sahəni qadağan etməklə sosial sabitliyi qorumağa çalışır, lakin

potensial iqtisadi gəlirlərdən və turizm imkanlarından imtina etmiş olur.

Qumar oyunlarının iqtisadi faydası danılmazdır, lakin sosial və etik aspektlərdə yaratdığı risklər də gözəndən qaçırılmalıdır. Regionda bu sahədə yeni qərarların verilməsi üçün balanslaşdırılmış, məsuliyyətli tənzimləmə modellərinə ehtiyac ola bilər.

İqtisadçı Natiq Cəfəri deyir ki, Gürcüstan örnəyinə nəzər salsaq, görərik ki, kazinoların açılması turizmin inkişafına kömək edir: "Azərbaycan ərazisində kazinolar əgər açılsaydı, ölkə iqtisadiyyatına vurduğu ziyanı, vergidən yayınma hallarını demək mümkün olardı. Lakin istənilən halda belə bir ehtimal mümkündür. Çünki qadağalar həmişə qeyri-leqal sahədə fəaliyyətin güclənməsi ilə nəticələnir".

"Azərbaycan Hotellər və Restoranlar Assosiasiyası" İctimai Birliyinin İdarə Heyətinin sədri, "Azərbaycan Ekoturizm Assosiasiyası" İctimai Birliyinin icraçı direktoru Samir Dübəndi bildirib ki, ABŞ, İngiltərə, İspaniya, İtaliya kimi ölkələr bu sahədə qabaqcıllar sırasındadır: "Düşünürəm ki, bu ölkələrin təcrübəsi yenidən araşdırılmalıdır. Bu ölkələrin təcrübəsi, illər ərzində qarşılaşdıkları problemlər öyrənilməlidir. Həmçinin bu sahənin

Aludəcəliyə görə bu məsələnin birmənalı qəbul edilməməsi anlaşılmalıdır. Amma müəyyən qadağaların olacağını da nəzərə almaq lazımdır. Las Vegasda yaşı 21-dən az olanlar kazinoya buraxılmırlar. Çox sərt qadağalar var. Azərbaycanda da kazinoların açılması məsələsinə belə sərt qadağalarla tənzimləmək olar".

İqtisadçı qeyri-leqal fəaliyyət göstərən kazinolardan da söz açıb: "Qeyri-leqal fəaliyyət göstərən kazinolarla bağlı dəqiq məlumatım yoxdur. Onların həcmi, dövryyəsi haqqında informasiya olmasaydı, ölkə iqtisadiyyatına vurduğu ziyanı, vergidən yayınma hallarını demək mümkün olardı. Lakin istənilən halda belə bir ehtimal mümkündür. Çünki qadağalar həmişə qeyri-leqal sahədə fəaliyyətin güclənməsi ilə nəticələnir".

"Azərbaycan Hotellər və Restoranlar Assosiasiyası" İctimai Birliyinin İdarə Heyətinin sədri, "Azərbaycan Ekoturizm Assosiasiyası" İctimai Birliyinin icraçı direktoru Samir Dübəndi bildirib ki, ABŞ, İngiltərə, İspaniya, İtaliya kimi ölkələr bu sahədə qabaqcıllar sırasındadır: "Düşünürəm ki, bu ölkələrin təcrübəsi yenidən araşdırılmalıdır. Bu ölkələrin təcrübəsi, illər ərzində qarşılaşdıkları problemlər öyrənilməlidir. Həmçinin bu sahənin

İçib yeznəsini bıçaqladı, hadisəni xatırlamır

Bakıda bacısının ərinə bıçaqlayan şəxs 4 il 6 ay müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Hadisə zamanı hər iki şəxs sərxoş olub. Maraqlıdır ki, hər iki şəxs o dərəcədə sərxoş olub ki, davanın hansı səbəbdən baş verdiyini xatırlamır.

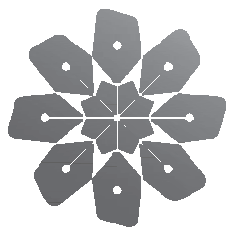
Musavat.com xəbər verir ki, təqsirləndirilən Vüqarla bıçaqlanan Zaur qohum olublar. Həm də Zaur Vüqarın bacısının əridir. Onlar birlikdə usta kimi mənzil təmiri ilə məşğul olublar.

Qohumlar arasındakı dava elə işlədikləri mənzildə baş verib. Onlar işdən sonra ev sahibi ilə süfrə arxasına əyləşiblər. Yeyib-içəndən sonra aralarında mübahisə yaranıb.

Maraqlıdır ki, heç biri hadisənin hansı səbəbə görə baş verdiyini xatırlamır. Çünki həddən çox spirtli içki içiblər və öz-lərinə olmayıblar. Vüqar yalnız bıçağı yere atdığını xatırlayıb. Zaur isə xəstəxanda gözünü açanda bıçaqlandığını bilib.

Zaur Vüqardan şikayətçi olmayıb. Hər ikisi hadisəyə görə peşman olduqlarını deyiblər. Qəsdən sağlamlığa ağır zərər vurmaqda ittiham olunan Vüqar 4 il 6 ay müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

□ **İ.MURADOV,**
Musavat.com

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Gender, ailə və demoqrafiya məsələlərinin işıqlandırılması

Son illər Azərbaycanda doğum göstəricilərində müşahidə olunan eniş demoqraflar, iqtisadçılar və sosial siyasətçilər üçün ciddi narahatlıq doğurur. Məsələnin ciddiliyini bu günlərdə Milli Məclisin deputatı, iqtisadçı Əli Məsimli də gündəmə gətirmişdi.

“Pensiya islahatlarında nəzərə alınması vacib olan məsələlərdən biri də budur ki, Azərbaycanda yeni doğulan uşaqların sayı əhəmiyyətli dərəcədə azalıb və ailə modeli dəyişib...

Ailələrin əksəriyyəti 2 və 1 uşaqdan ibarətdir. 5 və daha çox uşağı olan ailələr isə azlıq təşkil edir. Ona görə də ölkəmizdə ailə modeli dəyişdirilməli və 3 uşaqlı ailə modelinə keçmək lazımdır. Bu kontekstdə çoxuşaqlı ailə dedikdə bu, 3 və daha çox uşağı olan ailələrə şamil edilməli, pensiya yaşının azaldılması güzəştli tədbiq edildikdə 3 uşaqlı ailələr başlanğıc kimi götürülməlidir.

Bu addım uşaqlar üçün verilən müavinətin dairəsini xeyli genişləndirməklə çoxuşaqlı ailələrə münasibətdə mövcud olan müavinət mexanizminin əlçatanlığını da əhəmiyyətli dərəcədə artırmış olar. Bu model beynəlxalq təcrübəyə daha çox uyğundur. Uşaq sayı artdıqca, həm pensiya yaşının müvafiq surətdə azaldılması, həm də beynəlxalq praktikadan məlum olan hər uşağa görə ödənilən müavinətin məbləğinin artması Azərbaycanda çoxuşaqlılığın təşviq edilməsində daha təsirli rol oynaya bilər”, - deyə millət vəkili qeyd edib.

Niyə 3 uşaq modeli?

Məlum olduğu kimi sovet dövründə Azərbaycanda ailələrin çoxuşaqlı olması adi hal idi. Lakin müasir dövrdə bir çox səbəbdən ailələr tək və ya maksimum iki uşaqla kifayətlənməyə üstünlük verir. Sosioloqlar qeyd edir ki, əsas səbəblər arasında iqtisadi çətinliklər, sosial infrastrukturun zəifliyi, təhsil və səhiyyə xərclərinin yüksəkliyi, uşaq baxçası və məktəbəqədər təhsil imkanlarının yetersizliyi durur.

“Təmiz Dünya” Qadınlara Yardım İctimai Birliyinin sədri Mehriban Zeynalova məsələyə daha sosial yöndən yanaşaraq, bildirir ki, çoxuşaqlı ailələrdə uşaqlar arasında psixoloji dəstək və sosial bağlar daha güclü olur. O, böyük ailələrin bir çox sosial problemi daha asan aradan qaldıra bildiyini vurğulayır. Lakin eyni zamanda qeyd edir ki, hazırkı dövrdə ailələrin 3 və daha çox uşaq böyütməsi üçün dövlət dəstəyi mexanizmləri formalaşmalıdır:

“Əli Məsimli iqtisadçıdır, çox yaxşı olar ki, 3 uşaq üçün ailə büdcəsinin müəyyənləşməsi məsələsini də gündəmə gətirsin. Ailədə 5 uşağın olmasını mən də dəstəklərdim. Böyük ailə modelini sevirəm. Təcrübə də göstərir ki, böyük

Gender, ailə, demoqrafiya

Əvvəllər 5 uşaq adi sayılırdı, indi 3 uşaq arzuya çevrilib...

ÜSAVAT
N 71 (8681) 26 aprel 2025

Son illər Azərbaycanda doğum göstəricilərində eniş narahatlıq doğurur

ailələrdən olan uşaqlar bir-birinə daha çox dəstək və qayğı göstərir. Onlar arasında özünə qəsd, evdən qaçma, hansısa neqativlər az olur və həttə təhsilə maraq daha üstün olur. Əlbəttə, ailə başçıları uşaqları düzgün idarə etməyi bacaranda və onlar arasında vəzifə bölgüsünü düzgün təmin edəndə.

Amma yaxın vaxtlarda ailələrin 3 uşaq dünyaya gətirməsi müşkül məsələdir. Çünki uşaqlar üçün dəstək sistemi tam formalaşmayıb. Ya gerek ənənəvi ailə modeli geri qayıtsın, yəni ana evdə otursun, uşaqların tərbiyəsi ilə məşğul olsun, kişi isə işləsin.

Hazırkı iqtisadi çətinliklər isə ailə başçılarının hər ikisinin işləməsinə tələb edir. Xüsusən də uşaqların normal təlim, təhsil, sağlamlıq və digər ehtiyaclarını ödəmək üçün ailə büdcəsinin mühüm hissəsi məhz uşaqlara xərclənir”.

Qeyd edək ki, orta statistik hesablamalara görə, Azərbaycanda bir uşağın illik təhsil, səhiyyə, qidalanma və geyim xərcləri təxminən 3.000-4.000 manat arasında dəyişir. 3 uşaq üçün bu rəqəm minimum 9.000-12.000 manat arasında olur ki, bu da bir çox ailə üçün böyük maliyyə yüküdür. Bu baxımdan sosioloqlar bildirir ki, bu realıq

fonunda 3 uşaqlı ailə modelinin geniş tətbiqi üçün dövlət tərəfindən müvafiq kompensasiyalar, sosial paketlər və güzəştli kreditlər təklif olunmalıdır.

Doğum azalır, əhali qocalır...

Azərbaycanda əhali artımı bir zamanlar təbii və sabit demoqrafik proses kimi qiymətləndirilirdisə, bu gün doğum səviyyəsindəki ciddi azalma və əhali yaşlanması artıq demoqrafik böhran siqnalı verir. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatlarına əsasən, 2010-cu illərin əvvəllərində ölkədə hər il orta hesabla 170-180 min uşaq dünyaya gəlirdi. Bu rəqəm illər

boyu bir qədər sabit qalsa da, 2020-ci ildən başlayaraq azalma tendensiyası kəskin şəkildə özünü göstərməyə başladı. 2023-cü ildə isə doğulan uşaqların sayı artıq 125-130 min civarında qeydə alınıb ki, bu da son 10-12 ildə təxminən 30 faiz azalma deməkdir.

Çıxış yolu nədir?
Sosioloqlar bununla bağlı bir neçə təkliflər irəli sürür:

Doğum üçün birbaşa maddi dəstək: Yeni doğulan hər uşaq üçün birdəfəlik ödənişin artırılması və 3-cü uşaqdan başlayaraq mütəmadi uşaqpulunu təyin olunması.

Uşaq bağçalarının əlçatanlığı və keyfiyyətinin artırılması: Xüsusən regionlarda bu sahədə ciddi problemlər mövcuddur.

Təhsildə və səhiyyədə güzəştli: Çoxuşaqlı ailələrin övladları üçün məktəblərdə, universitetlərdə təhsil haqlarında və tibbi xidmətlərdə endirimlər tətbiq edilməlidir.

Əmək bazarında elastiklik: Anaların qismən və ya çevik iş rejimində işləməsi üçün hüquqi mexanizmlər hazırlanmalıdır.

Ailə institutunun möhkəmləndirilməsi: Ailə psixologiyası, valideyn təhsili və gender bərabərliyi sahəsində maarifləndirmə işləri genişləndirilməlidir.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Xəlidə GƏRAY

Bakıda məktəbli qəzada öldü - sürücü öz atasının da həyatına son qoyubmuş...

113 sayılı marşrut xətti üzrə hərəkət edən avtobusla qəza törədən şəxs məhkəmə zalında həbs edilib. Qəza ilə bağlı maraqlı detallar üzə çıxıb. Məlum olub ki, avtobusu idarə edən şəxs sürücü yox, həmin şirkətdə elektrik işləyirmiş. Sürücülük vəsiqəsi də olmayıb.

Musavat.com xəbər verir ki, hadisə Suraxanı rayonu, Bülbülə qəsəbəsində baş verib. 113 sayılı marşrut xətti üzrə hərəkət edən avtobus Bülbülə qəsəbəsində “Mercedes” markalı minik avtomobili ilə toqquşub.

Məlumatla görə, qəzanın baş verməsinə səbəb avtobusun idarəetməni itirərək əks yolla gələn “Mercedes”ə çırpılması olub.

Avtobusu idarə edən sürücü 37 yaşlı Raufun həmin şirkətdə qeyri-rəsmi olaraq

elektrik kimi çalışdığı müəyyən edilib. Onun sürücülük vəsiqəsi də olmayıb.

Diqqət çəkən başqa bir məqam isə Raufun daha əvvəl də ölümə nəticələnən yol

nəqliyyat hadisəsi törətməsi olub. Belə ki, o zaman yenə də sürücülük vəsiqəsi olmadığı halda atasına məxsus avtomobili idarə edən zaman qəza törədib. Qəza zamanı atası

yanında olub. Raufun atası həmin qəzada aldığı xəsarətlərdən dünyasını dəyişib. Buna görə Rauf həbs edilib və 5 il həbsdə qalıb.

Avtobusla törətdiyi qəza

ilə bağlı danışan Rauf deyib ki, həmin şirkətdə sürücü kimi çalışmayıb. Onun dediyinə görə, həmin vaxt iş yoldaşı ona zəng edərək narahat olduğunu, ürəyinin sıxıldığını deyib.

“Avtobusu qarağa gətirmək üçün getmişdim. Sərnişinlər düşmədilər ki, sonuncu dayanacağı qədər getsinlər. Yolda da belə bir qəza baş verdi”, - deyə Rauf ifadəsində bildirib.

Məlumatla görə, həmin gün avtobusu Vüsal Məmmədov adlı sürücü idarə edəcəkmiş. Raufun avtobusu həqiqətən də sürücünün səhhətinin pisləşməsinə görə idarə etməsi də şübhəli məqamdır. Şirkət Raufun avtobusu idarə etməsindən xəbərsiz olduğunu deyib.

Qəza zamanı avtobusda olan sərnişinlər yüngül xəsarət alıb. “Mercedes” markalı minik avtomobilində isə gənc idmançılar və müəllimləri olub. Onlar Gəncədən Suraxanıya idman tədbirində iş-

tirək etmək üçün gəlmişlər.

Ağır qəza zamanı avtomobilə olan sürücü, idman müəllimi olan şəxs və 3 gənc idmançı ağır xəsarət alıblar. Onlardan Fərid Seyidov baş nəhiyyəsiylə xəsarət aldığı üçün vəziyyəti ağır olub.

Xəstəxanaya çatdırılan Fərid bir neçə ayda 5 dəfə əməliyyat olunub. Uzun müalicələrə baxmayaraq Fərid qəzadan 7 ay sonra dünyasını dəyişib.

Qəzaya görə şirkət Raufdan şikayətçi olmayıb. Zərərçəkmiş şəxslər də Raufu barışıq əldə ediblər. Rauf zərərçəkmiş tərəflərə maddi köməklik də göstərmiş. Həmin məbləğlərin yığılmasına Raufun çalışdığı şirkətdəki iş yoldaşları da kömək edib.

Məhkəmənin hökmü ilə Rauf 5 il 6 ay azadlıqdan məhrum edilib. Barəsində polis nəzarətinə verilmə qətimkan tədbiri seçilmiş Rauf məhkəmə zalında həbs edilib.

İ. MURADOV,
Musavat.com

Qaydaları pozanlar yenidən imtahan verəcək? - Rəsmi

Azərbaycanda 2025-ci il buraxılış imtahanları başa çatıb və nəticələr artıq açıqlanıb. Dövlət İmtahan Mərkəzinin məlumatına görə, 2 və 9 mart tarixlərində keçirilən imtahanlarda 116 mindən çox şagirdin iştirakı nəzərdə tutulurdu. Onlardan 43 nəfəri maksimum nəticə - 300 bal toplayaraq imtahanın ən yüksək göstəricisini əldə edib. Eyni zamanda, 10 nəfər imtahan zamanı qaydaları pozduğuna görə prosesdən xaric edilib. Həmçinin, üzrlü səbəbdən imtahanda iştirak edə bilməyənlər olub.

Modern.az-ın sorğusuna cavab olaraq Dövlət İmtahan Mərkəzindən (DİM) bildirilib ki, şagird üzrlü səbəbdən buraxılış imtahanında iştirak edə bilməyəndə onun özü və ya bitirdiyi təhsil müəssisəsi tərəfindən Dövlət İmtahan Mərkəzinə məlumat verilməlidir. Həmin müraciət olunursa, digər analoji imtahan günündə iştirak imkanlarına baxılır və ya tədris ilinin (adətən sentyabrda) əvvəlində keçirilən əlavə bir imtahanda iştirak etmək üçün şərait yaradılır.

Qeyd edilib ki, imtahan qaydalarını pozan və buna görə imtahandan xaric olunan şagirdlər üçün işə əlavə imtahan keçirilmir.

“Tərtər işi” ilə bağlı qərar verildi

“Tərtər işi” ilə bağlı ittiham olunan polkovnik Vüsal Ələsgərov, sabiq qərargah rəisi, polkovnik-leytenant Rəşid Niftəliyev, müddətdən artıq hərbi xidmət keçən hərbi qulluqçu Ramil Qarayev və Rüstəm Ələsgərovun barəsində olan hökmdən verilən kassasiya şikayəti və kassasiya protesti üzrə məhkəmə prosesi keçirilib.

Modern.az xəbər verir ki, Ali Məhkəmədə hakim Şahin Yusifovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə qərar qəbul olunub. Qərara əsasən, kassasiya şikayəti və kassasiya protesti təmin edilməyib, hökm qüvvədə saxlanılıb.

Xatırladaq ki, Bakı Hərbi Məhkəməsinin hökmünə əsasən, Vüsal Ələsgərov 5 il 6 ay, Rüstəm Ələsgərov 9 il 6 ay, Rəşid Niftəliyev 5 il 6 ay və Ramil Qarayev 5 il 6 ay müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Bakı Apelyasiya məhkəməsi hökmü qüvvədə saxlayıb.

Qeyd edək ki, 2021-ci ilin dekabr ayında Baş Prokurorluqda “Tərtər işi” ilə bağlı cinayət işlərinin icraatının təzələnməsi ilə bağlı qərarlar qəbul edilib. İstintaq zamanı iş üzrə şübhəli bilinən şəxslər cinayət məsuliyyətinə cəlb olunub.

Təqsirləndirilən şəxslər Cinayət Məcəlləsinin 126.3 (ehtiyatsızlıqdan zərərçəkmiş şəxsin ölümünə səbəb olan qəsdən sağlamlığa ağır zərər vurma), 145.3 (qanunsuz azadlıqdan məhrum etmə), 293.3 (işgəncə, işgəncə hesab olunmayan qəddar, qeyri-insani, yaxud ləyaqəti alçaldan rəftar və ya cəza), 341.2.2 (vəzifə səlahiyyətlərini aşma) və 341.2.3-cü və digər maddələri ilə ittiham olunublar.

“Bəzi sahələrdə 15 yaşına qədər uşaqlar əməyə cəlb edilə bilər”. Bunu Vətəndaşların Əmək Hüquqlarının Müdafiəsi Liqasının İcraiyyə Komitəsinin sədri Sahib Məmmədov Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin “Ümummilli Lider Heydər Əliyev müstəqil Azərbaycan Konstitusiyasının müəllifidir” mövzusunda keçirdiyi elmi-praktik konfransda çıxışı zamanı deyib.

Azərbaycan qanunvericiliyi uşaqların həyat və sağlamlığına, məniyyətinə təhlükə törədə biləcək işlərə cəlb edilməsini qada-

ğan edir. Ölkəmizin Əmək Məcəlləsinə əsasən, uşaqların işə qəbul edilməsi üçün minimum yaş həddi 15 yaş müəyyən edilib.

Bu yaşa çatmamış uşaqlarla bağlanılan əmək müqaviləsi etibarsız sayılmaqla, belə müqaviləni bağlayan işəgötürən inzibati məsuliyyətə cəlb edilir. 15 yaşdan 18 yaşadək işçilərin əməyindən istifadə ilə bağlı onlar üçün əmək şəraiti, iş və əmək məzuniyyəti vaxtı, müddəti və s. baxımından əlavə təminatlar,

Ölkədə 15 yaşınadək uşaqlar işləyə biləcək - Şərh

Sahib Məmmədov: “Bəzən bədii gimnastika, sənədli filmlərdə çəkilmə, incəsənət festivallarında iştirak zamanı uşaqlara ödənişlər edilir, amma...”

güzeştlər müəyyən olunub. Qanun qadağan etdiyi halda, 15 yaşadək uşaq hansı sahələrdə işləyə bilər?

Sahib Məmmədov mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”ın sualını cavablandırıb. O deyib ki, uşaqların mizdlü əməyə cəlb olunması Azərbaycan qanunvericiliyi ilə qadağandır. Əmək Məcəlləsinə əsasən, 15 yaşına çatmayan şəxslərlə əmək müqaviləsi bağlamaq olmaz. Bu qadağa ilk olaraq Əmək Məcəlləsində nəzərdə tutulmuşdu. 2009-cu ildə isə bu prinsip daha da gücləndirildi və Konstitusiyanın 17-ci maddəsinə əlavə edilərək konstitusion norma səviyyəsinə yüksəldildi.

Lakin bu məsələ praktikada bəzən müəyyən problemlər yaradır. Çünki bu sahədə tənzimləmələr əsasən ali normativ-hüquqi aktlarla deyil, daha aşağı statuslu normativ aktlarla həyata keçirilir. Bu isə hüquqi qeyri-müəyyənlik yarada bilər. Mövcud qanunvericiliyə dəyişiklik edilərək bəzi istisna halları nəzərdə tutmaq mümkündür. Məsələn, Əmək Məcəlləsinə dəyişiklik etməklə müəyyən hallarda - yüngül və uşağın sağlamlığına, əxlaqına zərər vurmayan işlərdə - 15 yaşına çatmayan şəxslərlə əmək müqaviləsi bağlanmasına icazə verilə bilər.

Belə hallarda həmin işlərin siyahısı aidiyyəti icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən təsdiq olunmalıdır. Bu da həm uşaqların istismardan qorunmasını təmin edir, həm də qanunvericiliyin çevik tətbiqinə imkan yaradır. Məsələn, bəzi sahələrdə 15 yaşdan aşağı uşaqların əməyə cəlb olunması hallarına rast gəlinir və bu, müəyyən qədər qanunvericiliklə uyğunlaşdırılmış formada baş verir. Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiqlənmiş siyahıya əsasən, bəzi sahələrdə - məsələn, bədii gimnastika, bədii və sənədli filmlərdə çəkilmə, incəsənət festivallarında iştirak və s. - uşaqlar 15 yaşdan aşağı olsa da, fəaliyyət göstərə bilərlər. Bu hallarda onların fəaliyyəti əməklə bağlı olur və çox vaxt ödənişlidir.

Konstitusiyada və Əmək Məcəlləsində 15 yaşına çatmayan şəxslərlə əmək müqaviləsinin bağlanması qadağan olunub. Bu zaman yaranan istisnalar yalnız daha aşağı statuslu normativ aktlarla tənzimlənir, məsələn, Nazirlər Kabinetinin qərarları ilə. Bu isə ali hüquqi norma olan Konstitusiyanın önündə hüquqi boşluq və ya ziddiyyət kimi qiymətləndirilə bilər.

Mən bu misalı ona görə gətirdim ki, praktikada bə-

zən aşağı hüquqi qüvvəyə malik normativ aktların tənzimlədiyi məsələlərin Konstitusiyaya ilə uyğunlaşdırılmaması problemlər yaradır. Əslində çıxış mövzumu tam başqa idi, sadəcə bu məsələni nümunə kimi qeyd etdim ki, hüquqi mexanizmlərin daha çevik və uyğunlaşdırılmış şəkildə işləməsinin vacibliyi daha aydın görünsün”.

Qeyd edək ki, Beynəlxalq Əmək Təşkilatının (ILO) sənədlərində uşaqların əməyə cəlb olunması iki əsas konvensiya ilə çıxış edir. 138 sayılı Konvensiyaya (minimum yaş Konvensiyası, 1973) əsasən, uşaqların əmək fəaliyyətinə cəlb olunması üçün minimum yaş müəyyən edilir. Bu yaş sərhədi, adətən, məcburi təhsilin başa çatdığı yaşdan aşağı olmamalıdır (ən azı 15 yaş, inkişaf etməmiş ölkələr üçün istisnalarla 14 yaş). Konvensiya, həmçinin yüngül əmək və təhlükəli işlər üçün ayrıca yaş məhdudiyyətləri qoyur. 182 sayılı Konvensiya (uşaqların ən pis iş formalarının ləğvi haqqında Konvensiya, 1999) isə uşaqlar üçün ən təhlükəli və zərərli əmək formalarının dərhal ləğv edilməsini tələb edir. Bura ya uşaq alveri, zorla əmək, silahlı münaqişələrdə iştirak, fahişəlik, qeyri-qanuni fəaliyyətlər və sağlamlığa

ciddi zərər vura biləcək işlər daxildir. Hər iki konvensiya Azərbaycan tərəfindən ratifikasiya olunub, bu isə ölkənin bu sahədə beynəlxalq öhdəliklər daşdığını göstərir.

Bununla belə, bu konvensiya inkişaf etməkdə olan ölkələrə bəzi istisnalar da təqdim edir. Ölkənin iqtisadi və sosial inkişaf səviyyəsi ilə əlaqələndirilsə, o ölkələrdə minimal əmək yaşı 14 kimi müəyyən oluna bilər. Eyni zamanda, 13 və ya 12 yaşdan etibarən uşaqlara “yüngül işlər” görməyə icazə verilə bilər. Bu işlər uşağın sağlamlığına, təhlükəsizliyinə və təhsilinə mane olmamalıdır.

Yüngül işlərə qısamüddətli, aşağı riskli fəaliyyətlər (məsələn, ailə biznesində kömək, yerli mağazada yüngül yardım) daxildir. Uşağın məktəbə davamiyyətinə və istirahətinə təsir etməyən fəaliyyətlər;

Fiziki və əqli baxımdan təhlükəsiz, yaşına uyğun olan tapşırıqlar. ILO-nun müəyyən etdiyi bu çərçivədə yüngül işlər 13 yaşdan etibarən qadağan olunmur, amma dövlətin qanunvericiliyində bunun qaydaları aydın şəkildə göstərilməlidir.

Məlumat üçün bildirik ki, milli qanunvericilikdə uşaqların əməyə cəlb olunması Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsinə əsasən, əmək müqaviləsinin bağlanması üçün minimum yaş 15-dir. 15-18 yaş arası şəxslər yalnız valideyn razılığı və müəyyən məhdudiyyətlərlə işləyə bilərlər. Uşaqlar üçün zərərli, ağır və ya gecə işləri qadağandır. Təhsil alma hüququ pozulmamalıdır. Bundan əlavə, Uşaq Hüquqları haqqında Azərbaycan Respublikası Qanununda da uşaqların istismarının yolverilməzliyi və onların hərtərəfli inkişaf hüququ təsbit olunub.

□ **Afaq MİRƏYİQ,**
“Yeni Müsavat”

Trampın 100 günü bitir - Verilən sözlər, çin olmayan vədlər

ABŞ lideri barışıq çərçivəsində uğur qazanmağa çox tələsir; **siyasi şərhçi:** "O, getdikcə daha da pisləşən münasibətlərin qurbanına çevrilə bilər"

"ABŞ prezidenti Donald Tramp öz ambisiyalarını reallaşdırmaq üçün Ukrayna və Rusiya arasında barışıq çərçivəsində uğur qazanmağa çox tələsir". Bu barədə "Financial Times" anonim Amerika rəsmilərinə istinadən məlumat yayıb. Qeyd olunur ki, hazırda prezidentin əsas məqsədi aprel 30-dək (prezidentliyin yüzüncü günü) sülh müqaviləsi imzalamaqdır. Məqalə müəllifinin fikrincə, Tramp bununla da sülhməramlı statusunu gücləndirmək istəyir. O, dövlət başçısı kimi fəaliyyətə başladıqdan sonra yüz gün ərzində münaqişənin həlli ilə bağlı əvvəllər verdiyi vədi yerinə yetirməlidir. ABŞ prezidenti 100 günün tamamına kimi (30 aprel) bu hədəfinə çatı biləcəkmi? Çatmasa, nə olacaq? Ümumiyyətlə, Trampın 100 gün üçün verdiyi vədlərdən hansı çin olacaq, hansı yox? Bu yüz gün nəyi göstərdi?

Siyasi şərhçi Heydər Oğuz "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirib ki, Trampın sülh təklifinin Ukrayna tərəfindən qəbul olunmayacağı, eyni şəkildə dünya dövlətlərinə qarşı ticarət savaşının əks-reaksiya doğuracağı onun özünə də belli idi: "Buna baxmayaraq, o, həmin addımları atdı. Görünür, buna məcbur idi. Çünki bizim gözümüzə qəhrəmanlaşdırdığımız Tramp yalnız özündən asılı biri deyil. Onun mənsubu olduğu bir güc mərkəzi var və Tramp həmin güc mərkəzinin direktivləri ilə hərəkət edir".

Heydər Oğuzun fikrincə, ABŞ və dünyada əsasən iki güc mərkəzi arasında savaş gedir: "Bu güc mərkəzlərindən biri şərti olaraq ulusalçılar adlandırdığımız qüvvələr, digəri isə qlobalistlərdir. II Dünya savaşından sonra ABŞ-in başını çəkdiyi qlobalistlər dünya iqtisadiyyatını vahid bir orqan kimi görür, bütün sektorların müxtəlif ölkələr arasında bölüşdürülməsini vacib hesab edirdilər. Sözsüz ki, bu bölgədə ən çox qazanc gətirən sahələr ABŞ-in payını düşürdü. Amma qlobalist siya-

gəminin 40-50 il ömrü olduğu umunun əsas Amerika operatoru olan "Exxon Neftgas" şirkəti bu layihənin 30 %-nin sahibi idi. 1998-ci ildən 2022-ci ilə qədər Rusiyanın ən iri neft və qaz yataqlarını istismar edən "Exxon-Mobil" Ukrayna savaşını başlayandan sonra Rusiyanı tərk edən sonuncu enerji şirkətlərindən biri olmuşdur. Bu da onun Rusiyanı könül xoşluğu ilə tərk etmədiyini göstərir. Halbuki, Tramp 2017-ci ildə hakimiyyətinin ilk mərhələsində "Exxon-Mobil"-in maraqlarını təmin etmək naminə bu kresloya oturmuşdu. Hətta şirkətin direktoru olan Reks Tillersonu Dövlət Departamentinin katibi təyin etmişdi. Bu da onu göstərirdi ki, Tramp hakimiyyəti Rusiya ilə münasibətlərini ən yüksək səviyyəyə çıxarmaq istəyirdi. Lakin ABŞ-dəki qlobalist qüvvələr döviyyəyə girib Tillersonu dövlət katibi vəzifəsindən uzaqlaşdırdı və 2022-ci ildə Ukrayna-Rusiya müharibəsi başladı. Sözsüz ki, bu savaşın çıxmasının əsas səbəblərindən biri də ABŞ-Rusiya yaxınlaşmasının qarşısını almaq idi və demokratlar bu niyyətlərini gizlətmirdilər. Trampın ikinci hakimiyyəti dövründə ABŞ ulusalçıları Konqresi və Senatı da qazanaraq böyük güc əldə etdilər. İndiki mərhələdə onların qarşılıqlı qoyduqları ən mühüm hədəf qlobalistlərin bu gücünü sıfırlamaq və Çini sıxışdıraraq Rusiyanı öz yanlarına çəkməkdir. Məhz bu səbəbiyyəti və hasilatına nəzarət edən "Saxalin-I" konsorsiyası

gəminin 40-50 il ömrü olduğu umunun əsas Amerika operatoru olan "Exxon Neftgas" şirkəti bu layihənin 30 %-nin sahibi idi. 1998-ci ildən 2022-ci ilə qədər Rusiyanın ən iri neft və qaz yataqlarını istismar edən "Exxon-Mobil" Ukrayna savaşını başlayandan sonra Rusiyanı tərk edən sonuncu enerji şirkətlərindən biri olmuşdur. Bu da onun Rusiyanı könül xoşluğu ilə tərk etmədiyini göstərir. Halbuki, Tramp 2017-ci ildə hakimiyyətinin ilk mərhələsində "Exxon-Mobil"-in maraqlarını təmin etmək naminə bu kresloya oturmuşdu. Hətta şirkətin direktoru olan Reks Tillersonu Dövlət Departamentinin katibi təyin etmişdi. Bu da onu göstərirdi ki, Tramp hakimiyyəti Rusiya ilə münasibətlərini ən yüksək səviyyəyə çıxarmaq istəyirdi. Lakin ABŞ-dəki qlobalist qüvvələr döviyyəyə girib Tillersonu dövlət katibi vəzifəsindən uzaqlaşdırdı və 2022-ci ildə Ukrayna-Rusiya müharibəsi başladı. Sözsüz ki, bu savaşın çıxmasının əsas səbəblərindən biri də ABŞ-Rusiya yaxınlaşmasının qarşısını almaq idi və demokratlar bu niyyətlərini gizlətmirdilər. Trampın ikinci hakimiyyəti dövründə ABŞ ulusalçıları Konqresi və Senatı da qazanaraq böyük güc əldə etdilər. İndiki mərhələdə onların qarşılıqlı qoyduqları ən mühüm hədəf qlobalistlərin bu gücünü sıfırlamaq və Çini sıxışdıraraq Rusiyanı öz yanlarına çəkməkdir. Məhz bu səbəbiyyəti və hasilatına nəzarət edən "Saxalin-I" konsorsiyası

Vaşinqtondan Suriya Prezidentinə yeni şərt

ABŞ konqresmeni Merilin Ştutzman Suriya Prezidenti Əhməd Şaraanın İsrailə münasibətləri normalaşdırmaq istədiyini açıqlayıb. Teleqraf xəbər verir ki, konqresmen Suriya liderinə istinadla bunun müəyyən şərtlərdən, xüsusilə də Suriyanın suverenliyi və ərazi bütövlüyünün təmin edilməsindən asılı olacağını bildirib.

Ştutzman Suriyaya səfərindən sonra "Jerusalem Post" qəzetinə deyib: "Suriya onu İsrail, Yaxın Şərqi digər ölkələri və ABŞ ilə yaxşı münasibətdə saxlayacaq İbrahim sazişlərinə qoşulmağa hazırdır".

Ştutzman Şaraanın İsrailə münasibətləri normalaşdırmaq üçün şərtlərini açıqlayıb, bunlardan başlıcası Suriyanın vahid və suveren dövlət olaraq qalmasıdır: "Şaraanın narahatlığı Suriyanın bölgələrə bölünməsi ilə bağlıdır, o bunun baş verməsini görmək istəmir".

Konqresmen qeyd edib ki, Şaraa İsrailin Qolan təpələrinə işğalının aradan qaldırılmasını və Suriyaya müdaxilənin dayandırılmasını istəyir. Suriyaya qarşı tətbiq edilən sanksiyalarla bağlı Ştutzman belə söyləyib: "Şaraa ABŞ-dən pul istəmir, əksinə, sanksiyaların götürülməsini tələb edir. Hesab edirəm ki, bu, nəzərə alınmalıdır".

ABŞ nümayəndəsi vurğulayıb ki, Vaşinqtonun sanksiyaları ləğv etmək üçün şərtləri var: "Atılmalı olan addımlar arasında insan haqlarına, qadın hüquqlarına və dini azadlıqlara hörmət təmin edilməsi və bütün suriyalılara ləyaqətlə yanaşılması daxildir. Həmçinin İsrailə hörmətli və təhlükəsiz münasibətləri qorumaq, Suriyanın terrorizm üçün meydana çevrilməməsini, İran, Çin və ya Rusiya üçün proksi olmamasını və regionda bir dövlət kimi fəaliyyət göstərməsini təmin etmək".

Bu gün ABŞ-İran danışıqlarının üçüncü raundu başlanır

Aprel 26-da, yeni bu gün ABŞ Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Stiv Uitkoff və İranın xarici işlər naziri Abbas Araçqi arasında Tehranın nüvə proqramı ilə bağlı üçüncü danışıqlar Omanda baş tutacaq. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu barədə İran Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü İsmayıl Bəqai məlumat verib. Onun sözlərinə görə, Abbas Araçqi bu gün axşam ABŞ-la danışıqlar aparmaq məqsədilə Omana səfər edəcək.

Bildirilib ki, ABŞ və İran arasında yüksək səviyyəli müzakirələrlə yanaşı, texniki-ekspert görüşləri də keçiriləcək. "Tasnim"-in məlumatına əsasən, texniki danışıqlar heyətinə İran tərəfindən xarici işlər nazirinin müavini Məcid Təxt-Rəvançi və Kazem Qəribabadi rəhbərlik edəcək. ABŞ tərəfdən isə texniki müzakirələrə Dövlət Departamentinin siyasət planlaşdırma şöbəsinin rəhbəri Maykl Anton başçılıq edəcək.

Dövlət Departamentinin sözcüsü Tammy Bruce qeyd edib ki, bu, iki ölkənin texniki komandaları arasında ilk görüş olacaq. Qeyd edək ki, Uitkoff və Araçqi arasında son görüş ötən şənbə Romada keçirilib. Hər iki tərəf həmin görüşün yekununda nikbin açıqlamalar verib.

siyasətinin sonlandırmağa çalışırlar. Görünən budur ki, Trampın bütün siyasətləri də buna xidmət edir. Amma bu siyasətin qarşısını almaq o qədər də asan deyil. Son 80 il ərzində oturuşmuş siyasi dəsti-xətt var və həmin dünya nizamı bacardığı qədər müqavimət göstərir".

Həmsöhbətimizin fikrincə, hazırda ticarət siyasəti və Ukrayna savaşını da daşıyır. İndiki mərhələdə onların qarşılıqlı qoyduqları ən mühüm hədəf qlobalistlərin bu gücünü sıfırlamaq və Çini sıxışdıraraq Rusiyanı öz yanlarına çəkməkdir. Məhz bu səbəbiyyəti və hasilatına nəzarət edən "Saxalin-I" konsorsiyası

mələr daha da böyüyə və dünyanın güclü dövlətləri kəllə-kəlləyə gələ bilər. Bizim üçün yeganə təşkilatverici hal odur ki, artıq dünya gücləri proksilər savaşını mərhələsinə keçib və bir-birinə diş qıcayırlar. Bu isə o deməkdir ki, növbəti mərhələdə proksilərini döyüşdürməyib hesablaşmaları öz aralarında üz-üzə aparacaq".

Heydər Oğuzun fikrincə, məsələ bu qədər mürəkkəb hal aldığı üçün Trampın ilk 100 gün ərzində hansısa uğura imza atması mümkün deyil: "Əksinə, o, getdikcə daha da pisləşən münasibətlərin qurbanına çevrilə bilər".

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanla Çin arasında viza rejimi ləğv olundu. Aprelin 23-də Prezident İlham Əliyevin və Çin Sədri Si Cinpinin iştirakı ilə Azərbaycan-Çin sənədlərinin imzalanması mərasimi olub. Mərasim çərçivəsində "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Çin Xalq Respublikası Hökuməti arasında ümumvətəndaş pasportlarına malik vətəndaşların vizadan qarşılıqlı azad edilməsi haqqında Saziş"i Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Çinin xarici işlər naziri Van İ imzalayıblar.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın vizasız gediş-gəliş tətbiq etdiyi ölkələrin sayı çox azdır. MDB üzvü olan keçmiş postsovet ölkələrindən əlavə belə ölkələr siyahısına Türkiyə, Qətər, BƏƏ, Serbiya, Albaniya və Mərakeş daxildir. Daha 6 ölkə Azərbaycan vətəndaşlarına birtərəfli qaydada vizasız rejim tətbiq edir. Bunlar İran, Hong-Konq, Malaziya, Livan, Monteneqro və Bosniya və Herseqovina-dır.

Bulardan əlavə, Azərbaycan 2024-cü ilin 20 iyulundan 2025-ci ilin iyuluna qədər ümumvətəndaş pasportu olan Çin vətəndaşlarına hər dəfə 30 gün olmaqla 3 dəfə Azərbaycana vizasız gediş icazəsi verib.

Çinə gəlincə, bu ölkə uzun illər boyu xarici turistlərin səfərləri üçün sərt qaydalar tətbiq edib. Pekin uzun müddət xaricilərin ölkəyə səfərlərini ciddi nəzarətdə saxlayıb. Bu, Çinin turizmin inkişafı baxımından tarixi üstünlüyünü itirməsi, Çindən xaricə turizmin çıxış etməsinə səbəb olub. Lakin 2023-cü ildən etibarən Çin hökuməti bu siyasətində kəskin dəyişikliklərə start verib. Həmin il ölkəyə bir sıra ölkələrdən gələn şəxslər üçün vizasız qalma müddəti 10 günə qədər artırılıb. Əsas məqsəd COVID19 pandemiyasından çox böyük zərər görmüş turizm sektorunu canlandırmaq, ölkəyə valyuta axınına gücləndirməkdir. 2024-cü ildə Çin hökumətinin qərarı ilə 38 ölkənin vətəndaşları üçün vizasız rejim genişləndirilərək, 30 günə qədər vizasız səyahətə icazə verilib. Bu, xüsusilə Avropa və Cənub-Şərqi Asiyadan turist axınının əhəmiyyətli dərəcədə artmasına səbəb olub. Asanlaşdırılmış giriş siyasətləri mədəni mübadilələri və beynəlxalq səyahətləri təşviq edərək turizm və biznesdə global tendensiyaları dəyişib.

Ötən il qəbul edilmiş iki qərarla 38 ölkənin vətəndaşları artıq Çinə vizasız səyahət etmək hüququna malikdirlər: Andorra,

Çinə vizasız gediş - Azərbaycanın götürəcəyi faydalar

İqtisadçı Eldəniz Əmirov bu üstünlüyün qazandıracağı dividendləri açıqladı

Avstraliya, Avstriya, Belçika, Bruney, Kipr, Danimarka, Gürcüstan, Finlandiya, Fransa, Almaniya, Yunanıstan, Macarıstan, İslandiya, İrlandiya, İtaliya, Lixtenşteyn, Lüksemburq, Malayziya, Monako, Hollandiya, Yeni Zelandiya, Norveç, Polşa, Slovakiya, Cənubi Koreya, Sloveniya, Sloveniya, Tayland, İsveçrə, Bolqarıstan, Xorvatiya, Rumıniya, Estoniya, Monteneqro, Şimali Makedoniya, Malta, Latviya və Yaponiya.

Bir çox ekspertlər bu addımın global səyahət bazarına təsir etməyəcəyinə inansalar da, son statistikalardan bunun əksini göstərir. Belə ki, Çin Miqrasiya İdarəsinin məlumatına əsasən 2024-cü il ərzində ölkəyə gələn xaricilərin sayı 64,88 milyon nəfərə çatıb. Bu, 2023-cü ilə müqayisədə 82,9 faiz artım deməkdir. Bu şəxslərin 20 milyon nəfəri məhz vizasız gediş-gəliş hüququ ilə Çinə səfər edənlərdir. Bu göstərici illiki əsasda 112,3 faiz artıb. 2024-cü il Çin Yeni ili ərzində 175 ölkə və regiondan 3,43 milyon beynəlxalq turist Çinə səfər edib.

Bu isə o deməkdir ki, immiqrasiya siyasətindəki dəyişiklik həmişə sadələşdirilmiş giriş prosedurlarını ax-taran səyahətçilərin diqqətini cəlb edib və Çini ən əlçatan turizm istiqamətlərindən bi-

rinə çevirib. Hesab olunur ki, xüsusilə də Tacikistan və Azərbaycan da daxil olmaqla turistlərin sayının əhəmiyyətli dərəcədə artması və ölkənin mədəni və təbii görməli yerlərinə marağın artması ilə bu addım gələcək illər üçün global turizm tendensiyalarını dəyişəcək.

Məlumatlar Çinin vizasız siyasətinin effektivliyinə dair şübhələri aradan qaldıraraq, xüsusilə mürəkkəb viza prosedurlarına görə əvvəllər tərəddüd edənlər arasında Çinə səyahətə güclü tələbat nümayiş etdirir.

Çinin vizasız siyasəti təkcə turizmi deyil, həm də beynəlxalq işgüzar səfərləri və mədəni mübadilələri təşviq edir. Əvvəllər viza gözləməli olan iş adamları indi danışıqlar aparmaq və ya sövdələşmələr bağlamaq üçün sürətlə Çinə gedə bilərlər. Tələbələr və tədqiqatçılar, həmçinin onlara təhsil və elmi proqramlarda iştirak etmək imkanı verən sadələşdirilmiş giriş prosedurlarından faydalanacaqlar.

Vizasız rejimin genişləndirilməsi Çinin turizm sənayesini canlandırmaq və səyahətlərin əlçatanlığı üzrə dünya liderlərindən birini mövqeyini gücləndirmək məqsədi daşıyan strateji addımdır. Bu dəyişikliyin digər ölkələrə də əhəmiyyətli

dərəcədə təsir edəcəyi və onları viza siyasətlərini liberallaşdırmağa təşviq edəcəyi gözlənilir.

İqtisadçı-alim, Milli Məclisin üzvü Vüqar Bayramovun sözlərinə görə, Azərbaycan ilə Çin arasında vizasız rejimə keçilməsi ölkələrin strateji və iqtisadi əlaqələrinin qarşılıqlı olaraq güclənməsinə imkan verəcək: "2024-cü ildə Çindən Azərbaycana gələn turistlərin sayı 1.9 dəfə artaraq 45.0 minə çatıb. Bu ilin ilk rübündə isə Çindən Azərbaycana gələnlərin sayı 1.8 dəfə artıb. Bu o deməkdir, ilk 3 ayda 9 minə yaxın Çin vətəndaşı Azərbaycana səfər edib. 2024-cü ildə Çinə səfər edən turistlərin sayı 61.0 faiz artaraq 132 milyon nəfərə çatıb. Bu, Çin üçün 6.4 trilyon yuan gəlir deməkdir".

Millət vəkili fikrincə, yeni anlaşma Azərbaycan-dan Çinə gedənlərin sayına təsir edəcək: "Bir tərəfdən, Azərbaycan Hava Yollarının Bakı ilə Pekin arasında birbaşa uçuşlar həyata keçirməsi, digər tərəfdən vizasız rejim hər iki ölkə vətəndaşları üçün yeni imkanlar yaradacaq. Bu baxımdan, viza anlaşması yalnız turizm sahəsində deyil, bütün iqtisadiyyatın fərqli sektorlarında əməkdaşlıq üçün yeni imkanlar deməkdir".

İqtisadçı Eldəniz Əmirova görə, artıq Azərbaycan sahibkarları Çində sərgilərə, işgüzar danışıqlara və digər məsələlərin dalınca viza almadan gedə biləcək: "Bu isə həm idxal keçidinin zənginliyi, həm də öz məhsullarımızın, xüsusilə kənd təsərrüfatı və qida məhsullarının orada təbliği üçün real fürsətdir. Çinli investorların da eyni ilə ölkəmizə vizasız səfər edə biləcəyi üçün sənaye zonalarımıza, texnoparklarımıza və innovasiya layihələrimizə yeni sərmayələrin cəlb olunmasını şansı artacaq. Bu müqavilənin nəticələri turizm sahəsində ən tez hiss ediləcək müsbət tərəflərdən biri olacaq. Çünki

si çox böyükdür. Niyə Azərbaycan bu imkandan yararlanmasın ki? Bir çoxları deyirlər ki, viza pul itkisidir, amma viza həm də vaxt itkisi, yorucu prosedurlar deməkdir. Bir çox hallarda bu və ya digər ölkəyə səyahət qərarları məhz viza proseduru nəzərə alınaraq verilir".

İqtisadçı bildirir ki, Azərbaycan vətəndaşlarının Çinə vizasız gediş-gəlişinin Çin iqtisadiyyatına töhfəsi çox kiçik rəqəmlərlə ifadə oluna bilər: "Yeni Çinə gələn xarici turistlərin tərkibində azərbaycanlıların payı çox cüzi olacaq. Bu baxımdan, bu addımın Çində turizmin inkişafına mühüm töhfə verəcəyini söyləmək

Çin dünyada ən çox turist göndərən ölkələrdən biridir - 2023-cü ildə xaricə 87 milyon nəfər səfər edib. Bu axının bir hissəsini Azərbaycana yönləndirmək artıq real görünür. Bu da turizm sektoruna çox böyük xeyir verə bilər. Çinlə imzalanan vizasız gediş-gəliş müqaviləsi, aydın məsələdir ki, iqtisadiyyatın bir çox sahələrinə müsbət təsir göstərəcək. Lakin bu təsirin ən çox turizm sahəsində və qarşılıqlı birgə investisiyalarda özünü hiss etdirəcəyi şübhəsizdir. Çünki Çin turistlərinin dünya turizm sənayesində payı çox yüksəkdir. Çinli turistlər global turizmə ən böyük töhfə verən turistlərdəndir. 2023-cü ilin statistikasına görə, Çinli turistlərin xarici ölkələrdəki turizm xərcləri 196,2 milyard dollardan yuxarı olub. Bu, rekord göstəricidir. Həmin il Çinin turizm sektorunun ÜDM-ə töhfəsi 1,3 trilyon dollar təşkil edib. 2024-cü ildə isə xarici ölkələrə turist səfərləri edən Çin vətəndaşlarının sayı 130 milyon nəfərə bərabər olub. Bu, 2019-cu ildəki 155 milyon nəfərdən az olsa da, postpandemiya dövrünün ən yüksək göstəricisidir və onun yaxın illərdə böyük sürətlə artacağı gözlənilir. Yeni Çin turizmi, bu ölkə vətəndaşlarının xarici ölkələrdə turizmin inkişafına töhfə

düzgün olmazdı. Bu addım Çindən Azərbaycana ixracı artırmaqla Çin iqtisadiyyatına daha böyük töhfə verəcək. Azərbaycanlı sahibkarlar Çinə rahat gedib-gələcək, ticarət müqavilələrini daha tez bağlamaq üçün fürsət əldə edəcəklər. Bundan əlavə, Azərbaycandan Çinə və əksinə investisiya qoyuluşuna da təsir olacaq. Yeni gediş-gəlişlər artıqca investisiya imkanları geniş olan sahələrin müəyyənləşdirilməsi halları artacaq, sahibkarların təmasları sürətlənəcək və nəticədə investisiya sazişlərinin imzalanması faktları artacaq. Şərt deyil ki, hər dəfə iri investisiyaları əhatə edən sazişlər, müqavilələr imzalan-sın: proses orta, hətta kiçik sahibkarlar səviyyəsində başlayaraq irilərə doğru genişlənə bilər. Əsas odur ki, investisiya potensialı olan sahələr aşkarlansın, əməkdaşlıq əlaqələrinin qurulması üçün rahat və asan şərait olsun. Düşünürəm ki, bu proses daha çox Çindən Azərbaycana investisiyaların axınına sürətləndirəcək".

E.Əmirovun sözlərinə görə, Çinlə vizasız gediş-gəliş mədəni, sosial və digər sahələrdə də əlaqələrə müsbət təsir edəcək. Lakin ən böyük təsir turizm və investisiyalar sahəsində olacaq.

□ **Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"**

“Qəbul planı DİM-ə təqdim olunan kimi Nazirlər Kabinetinə məlumat verilir”. Dövlət İmtahan Mərkəzinin İdarə Heyətinin sədri Məleykə Abbaszadə deyib. O bildirib ki, hazırda ali təhsil müəssisələrinə qəbul planı hələ təqdim olunmayıb: “Hazırda yalnız kolleclərə qəbul üzrə plan yerlərinin sayı DİM-in əlində mövcuddur. Bu göstəricilərə əsasən isə kolleclərə qəbul planında ələ də böyük dəyişiklik müşahidə olunmur”.

Universitetlərə qəbul planını artırmağa ehtiyac varmı?

Müşahidəçilərə görə, il-bəil abituriyentlərin bilik səviyyəsi aşağı düşür və az qala 200 balla tələbə adını qazananlar var ki, bu da gələcəkdə ali savadlı birinin yetişməsinə gətirib çıxarmır.

Mövzu ilə bağlı təhsil eksperti Kamran Əsədov “Yeni Məşavət”ə danışib. Ekspertin fikrincə, Azərbaycanda ali təhsil müəssisələrinə qəbul planının hazırlanması və ictimaiyyətə açıqlanması prosesi, təəsüf ki, hər il eyni sistemli, gecikmiş və abituriyentin maraqlarını nəzərə almayan şəkildə aparılır:

“Dövlət İmtahan Mərkəzinin (DİM) İdarə Heyətinin sədri Məleykə Abbaszadənin açıqlaması bir daha təsdiq edir ki, ölkədə qəbul planı ilə bağlı əsas qərarlar gec, bəzən isə formal xarakter daşıyır və bu, ali təhsilin keyfiyyətinə, şəffaflığına və ictimai etimada birbaşa mənfi təsir göstərir.

Hazırda ali təhsil müəssisələrinə qəbul planı rəsmi şəkildə hələ açıqlanmayıb. Statistikaya baxsaq, 2024-cü ildə ölkə üzrə ali məktəblərə ayrılan plan yerləri 58 mindən çox olub, onlardan yalnız 52 minə yaxın yer dolub, yəni təxminən 15% boş qalıb. Son beş ildə də bu tendensiya dəyişməyib: tələbə qəbulu üzrə yerlər artırılsa da, abituriyentlərin bilik və hazırlıq səviyyəsi aşağı düşüb, nəticədə minimal tələbləri ödəyən, hətta 200-250 balla universitetə qəbul olunanların sayı ildən-ilə çoxalır. Bu, təhsilin keyfiyyətinə və ali savadlı kadrların yetişdirilməsinə ciddi təhlükə yaradır. Məsələn, 2023-cü ildə 200 balndan aşağı nəticə göstərən 4 minə yaxın abituriyent dövlət sifarişli ilə universitetə qəbul olunub. “Təhsil haqqında” Azər-

Universitetlərə qəbul planı artırılacaq - Ekspert deyir ki...

Kamran Əsədov: “DİM abituriyentin taleyini son anda, təsadüfi qərarla həll edən bir mərkəz olmamalıdır, əksinə...”

baycan Respublikasının Qanununun 14-cü maddəsində göstərilir ki, ali təhsilin məzmunu və keyfiyyəti dövlət tərəfindən tənzimlənməli, rəqabətə davamlı mütəxəssis hazırlığı təmin edilməlidir. Lakin faktiki vəziyyət bunu tam əks etdirir.

İxtisas seçimi məsələsində isə DİM-in fəaliyyəti son illər daha da ciddi qüsurudur. Ən böyük problem “Abituriyent” jurnalının dördüncü sayının - yəni əsas qəbul planı və ixtisas süçümü üçün dərc olunan buraxılışın, ixtisas seçiminə cəmi bir gün qalmış çap olunmasıdır. Bu isə o deməkdir ki, minlərlə abituriyent və valideyn ixtisaslar barədə dərin təhlil apara bilmir, seçimləri məcburi və ya təsadüfi xarakter daşıyır. Bu yanaşma isə nə ölkədə təhsil islahatının ruhuna, nə də beynəlxalq təcrübəyə uyğun gəlir. Dünya təcrübəsində - məsələn, Almaniyada, Fransada, hətta Türkiyədə belə - universitetlərə qəbul planı və ixtisas seçimi barədə məlumatlar imtahanlardan xeyli əvvəl açıqlanır, abituriyent və ailələr ən azı 3-4 ay qabaqcadan bütün seçimləri təhlil edib qərar verir. ABŞ-da ümumiyyətlə, “application window” adlanan, aylarla davam edən bir seçim dövrü var və hər universitet öz planı-

nı, tələblərini vaxtında ictimaiyyətə təqdim edir. Azərbaycanda isə proses tamamilə abituriyentin və valideynin imkan və hüquqlarını məhdudlaşdıraraq inzibati formalığa çevrilib.

DİM-in bu istiqamətdə fəaliyyətində şəffaflıq və planlaşdırmada ciddi boşluqlar mövcuddur. Hər il qəbul planı barədə məlumatlar yalnız may ayının sonunda bəlli olur, halbuki ölkənin təhsil siyasəti üçün prioritet olan bu sənədin ən azı yaz semestrinin əvvəlində - yanvar-fevral aylarında açıqlanması lazımdır. Qanunvericiliyə görə, qəbul planları, ali təhsil müəssisələrinin tələbləri və proqramlar şəffaflıq prinsipi əsasında və abituriyentin maraqları qorunaraq tərtib olunmalıdır. Faktiki isə bu prinsip pozulur.

Ali məktəblərə plan yerlərinin artırılması zərurəti ilə bağlı isə fərqli yanaşma olmalıdır. Son statistik göstəricilər və əmək bazarının tələbləri göstərir ki, universitetlərdə kəmiyyət deyil, keyfiyyət əsas götürülməlidir. Əks halda, əmək bazarında ixtisasız, savadsız, formallıq xatirinə diplom alan gənclərin sayı artacaq. Bu, həm ali təhsilin nüfuzuna, həm də ölkənin inkişaf perspektivlərinə mənfi təsir göstərir. Dünya təcrübəsində universitetlər ixtisas seçimi və qəbul planında daim əmək bazarının

real tələbatı, prioritet sahələr və regional inkişaf hədəflərinə əsaslanır. Azərbaycanda isə bəzən sadəcə yerlərin sayının artırılması təhsil siyasəti kimi təqdim olunur”.

Kamran Əsədov qeyd edir ki, DİM-in ən böyük problemlərindən biri də plan yerləri və abituriyentlərin sayı barədə açıq, vaxtında və dolğun informasiyanın çatdırılmamasıdır:

“Nəticədə abituriyentlər və ailələri təhsilin taleyini bəzən son günün təsadüfi seçimi ilə müəyyən edir, cəmiyyət isə ali təhsil üzrə ciddi və əsaslı proqnozlar verməkdən məhrum qalır. Bu, qəbul siyasətində şəffaflığın və abituriyentin hüquqlarının pozulmasıdır.

Azərbaycan təhsil sistemi üçün ciddi islahatların və dəqiq, şəffaf, abituriyentə və cəmiyyətə açıq qəbul mexanizminin yaradılması vacibdir. Qəbul planının hazırlanması və elanında real əmək bazarı təhlili, ixtisasların prioritetləşdirilməsi, vaxtında və ictimaiyyətə açıq informasiyanın təmin olunması başlıca amil olmalıdır. DİM isə abituriyentin taleyini son anda, təsadüfi qərarla həll edən bir mərkəz deyil, təhsilin keyfiyyətinə real töhfə verən, şəffaf və məsuliyyətli dövlət qurumu olmalıdır”.

✎ **Xalida GƏRAY,**
“Yeni Məşavət”

Bu məktəblərdə birgə elektron qəbul başlayır

Mədəniyyət Nazirliyi və Naxçıvan Muxtar Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin sistemindəki musiqi və incəsənət məktəblərinə ilk dəfə birgə elektron qəbul başlayır.

“Yeni Məşavət” xəbər verir ki, ilk dəfə olaraq Mədəniyyət Nazirliyinin və Naxçıvan Muxtar Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin sistemindəki musiqi və incəsənət məktəblərinə təhsil alanların qəbulu vahid elektron sistem üzərindən aparılacaq. 2025/2026-cı tədris ilinə təhsil alanların qəbulu üçün qeydiyyat “My Culture” vahid şəxsi kabinet vasitəsilə bu ilin aprelin 25-dən başlayacaq və mayın 25-dək davam edəcək.

Mədəniyyət Nazirliyi sistemində təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, xidmətlərin rəqəmsallaşdırılması, informasiya sistemləri ilə inteqrasiya və ictimaiyyətlə çevik ünsiyyətin gücləndirilməsi istiqamətində geniş islahatlar davam etdirilir. Bu məqsədlə tətbiq edilən “My Culture” platforması vətəndaşlarla daha şəffaf, əlçatan və funksional əlaqənin qurulmasına xidmət edir.

Elektron qeydiyyat prosesi çevik xidmətin təşkili və vətəndaş məmnuniyyətinin təmin olunması baxımından xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Namizədlər (18 yaşına çatmayanların valideyni və ya qanuni nümayəndəsi) əlavə vaxt itirmədən və təhsil müəssisəsinə fiziki olaraq getmədən qeydiyyatdan keçərək elektron formada müraciət edə biləcəklər. Bununla əlaqədar müraciət edən şəxsin “Digital.Login” qeydiyyatının olması zəruridir. Qeydiyyatdan uğurla keçmiş namizədlər iyun ayı ərzində əyani şəkildə keçiriləcək qəbul imtahanlarında iştirak edəcəklər.

Qəbul üç əsas istiqamət üzrə həyata keçirilir: musiqi, rəssamlıq və xoreoqrafiya. Müraciət edən şəxslər qeydiyyat zamanı həm ixtisas istiqamətini, həm də imtahan vermək istədikləri ərazini (şəhər və ya rayonu) seçmək imkanı əldə edirlər.

I sinfə qəbul üçün yaş hədləri təhsil müddəti və ixtisas istiqamətlərinə uyğun olaraq müəyyənləşdirilib: 7 illik təhsil üzrə musiqi alətləri sinfinə (fortepiano, simli alətlər) 6 yaşdan 8 yaşadək, xor sinfinə 7 yaşdan 10 yaşadək; 5 illik təhsil üzrə musiqi alətləri sinfinə (fortepiano, xalq çalğı, simli və nəfəs alətləri) 8 yaşdan 12 yaşadək, xanəndəlik və vokal siniflərinə 7 yaşdan 11 yaşadək, xoreoqrafiya sinfinə 6 yaşdan 10 yaşadək; 4 illik təhsil üzrə rəssamlıq sinfinə 8 yaşdan 12 yaşadək.

Bundan əlavə, məktəblərin I sinfinə ödənişli əsaslarla qəbul zamanı aşağı yaş həddi saxlanılmaqla yuxarı yaş həddi 29 yaş müəyyən olunub.

Musiqi sahəsi üzrə 5 illik və ya 7 illik tam kursu bitirmiş məzunlar onbirillik musiqi məktəblərində təhsillərini davam etdirmək üçün elektron qaydada müraciət edərək VIII sinfə qəbul imtahanlarında iştirak edə bilərlər.

Qəbul imtahanlarının vaxtı və yeri barədə məlumatlar şəxsi kabinet, SMS məlumatlandırma xidməti və elektron poçt vasitəsilə namizədlərə təqdim olunacaq.

MUSAVAT

Son səhifə

N 71 (8681) 26 aprel 2025

A P R E L

Bunları bilirsinizmi?

- Buqələmunların dili bədənlərindən iki qat uzundur.
- Liftə ayna qoyulmasının əsas səbəbi qapılar açılarkən kabinənin yerində olduğunu görməkdir.
- Fillərin rəngi əslində boz deyil qızılı-torpaq rəngidir. Boz görünmələrinin səbəbi palçıqlı suların üzərlərində qurumasıdır.
- Qiymətli daşların çoxu bir neçə elementin birləşməsindən meydana gəlir, yalnız brilyant tamamilə karbondan əmələ gəlir.
- Albert Eynşteyn 9 yaşından sonra tam danışmağa başlayıb. Buna görə də ailəsi onun əqli cəhətdən qüsurlu olduğunu düşünüb.
- "Santa Klaus"un paltarı əslində yaşıl rəngdədir. Ancaq bir kola markası onu qırmızı-ağ olaraq dünyaya tanıdıb.
- Qütb ayları isti və nəmli mühitdə qaldıqları zaman kürklərinin rəngi yaşıl rəngə çevrilir.
- Alma, soğan və kartofun dadı eynidir. Yalnızca qoxuları fərqlidir. Əslində hamısı şirindir.
- Göytürklər turşuyan qatığın turşuluğunu azaltmaq üçün üzərinə su töküblər. Beləliklə özləri də bilmədən ayrıni kəşf ediblər.
- Dünyanın ən sürətli böyüyən bitkisi bambuk ağacıdır. Ağac gündə 90 santimetr uzanır.
- Dünyada ən çox satılan telefon "Nokia" markasının 2003-cü ildə satışa çıxardığı, 250 milyon ədəd satılan "Nokia 1100"dür.

Süni intellekt insanları əvəz edə biləcək?

Alimlər müəyyən ediblər ki, müasir neyron şəbəkələri videoda - hətta qısa üç saniyəlik səhnələrdə belə sosial qarşılıqlı əlaqəni başa düşməkdə insanlardan geri qalır.

Oxu.Az xəbər verir ki, bu barədə Cons Hopkins Universitetindən məlumat verilib.

Təcrübədə iştirakçılara insanların qarşılıqlı əlaqədə olması, bir-birinin yanında hərəkətlər etməsi və ya müstəqil hərəkət etməsini əks etdirən qısa videolar nümayiş etdirilib. Könüllülər baş verənləri müxtəlif sosial xüsusiyyətlərə görə qiymətləndiriblər. Eyni tapşırıqlar daha sonra 350-dən çox dil, video və qrafik süni intellekt modellərinə təqdim edilib.

Məlum olub ki, insanlar demək olar həmişə baş verənləri eyni cür interpretasiya ediblər, süni intellekt isə yox. Video modellər insanların hərəkətlərini dəqiq təsvir edə bilməyib. Hətta bir sıra kadrları təhlil edən ən yaxşı görüntü modelləri belə insanların bir-biri ilə əlaqədə olub-olmadığını müəyyən etməkdə çətinlik çəkiblər. Dil modelləri insan davranışını proqnozlaşdırmaqda daha yaxşı nəticə göstərirlər, video modellər isə beynin hadisəyə reaksiyasını. Lakin heç bir model insan səviyyəsində dərk etmə qabiliyyətinə yaxınlaşa bilməyib.

"Avtonom avtomobil idarə edən süni intellekt piyadaların və digər sürücülərin niyyətlərini və hərəkətlərini başa düşməlidir. Məsələn, piyada küçəni keçmək istəyir, yoxsa sadəcə səkidə kimsə ilə danışır? Hazırda süni intellekt bunun öhdəsindən gələ bilmir", - deyə koqnitiv elmlər üzrə dosent və tədqiqatın aparıcı müəllifi Leyla İsik bildirib.

Alimlər hesab edirlər ki, problemin kökü neyron şəbəkələrinin strukturundadır: onlar beynin statik təsvirləri tanımaq üçün məsul olan sahəsinin strukturundan ilham alırlar, halbuki dinamik sosial səhnələrin qavranılmasına beynin digər hissəsi cavabdehdir.

"Süni intellekt şəkillərdə üzləri və obyektləri görməyi öyrənib ki, bu da böyük bir addımdır. Lakin real həyat şəkilləri toplusu deyil. O, zaman müstəvisində baş verir, kontekst və dinamikanın başa düşülməsini tələb edir", - deyə tədqiqatın həmmüəllifi Keti Qarsiya qeyd edib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Sürət həvəskarı yapon polisina yaris avtomobili hədiyyə etdi

Yaponiyanın Mie prefekturasının polisi "Acura NSX" yarış avtomobilinə sahib olub. Bu hədiyyəni hüquq-mühafizə orqanlarına daşınmaz əmlak şirkətinin rəhbəri və avtoidman həvəskarı 43 yaşlı Toşiya Kobayaşi təqdim edib. Bu barədə "The Drive" portalı yazıb.

"Acura NSX" "Honda" təgücu istehsal edir. Maksimal rəfindən istehsal olunan iki-sürəti 306 km/saatdır. Modifikasiya, arxa mühərrikli, kasiyalı belə avtomobilin qiyməti təxminən 180 min dollar V6 3.5 mühərrik bloku 581 at

fekturasında dünyaca məşhur "Suzuka Circuit" avtodromu yerləşir.

Tailandda qadın onu dişləyən kobranı əlləri ilə öldürüb: Özü ilə xəstəxanaya gətirib

Tailanda Saken oyalotında 3-4 metrlik kral kobrası meşədə göbələk toplayan qadını dişləyib. Oxu.Az-ın xəbərinə görə, bu barədə "Thaiger" nəşri yazıb. Məlumatla görə, ölümcül təhlükəli kobra Supin Vanpxen adlı qadına hücum edib və onu ayağından dişləyib. Lakin qadın özünü itirməyib və ilanı zərərsizləşdirə bilib. Daha sonra Supin Vanpxen xəstəxanaya təkbəşinə gəlib və öldürdüyü ilanı da özü ilə gətirib, bununla da xəstəxanaya işçilərini şoka salıb. Qadına vaxtında lazımi tibbi yardım göstərilib və o, hazırda həkimlərin nəzarəti altında sağdır. Qadının rəfiqəsi hadisə barədə sosial şəbəkədə paylaşım edib.

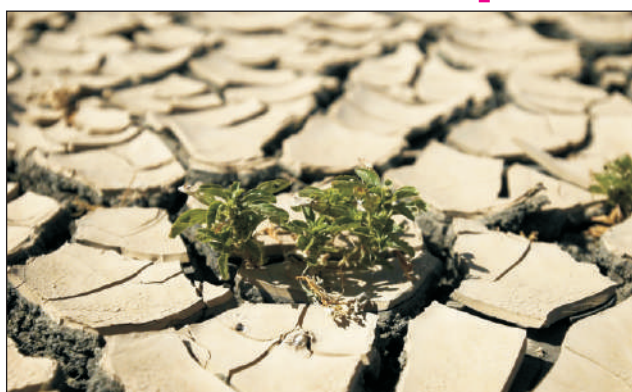
"Supin Vanpxen, mənim inanılmaz cəsarətli rəfiqəm göbələk yığmağa gedib və kral kobra tərəfindən dişlənib. O, ilanı öz əlləri ilə öldürüb və xəstəxanaya gətirib. O, həqiqətən də heyranəmizdir. İndi intensiv terapiya bölməsindən buraxılıb və həyatına təhlükə yoxdur", - deyə qadının rəfiqəsi qeyd edib.

Məşqlər nə zaman beyni sağlamlaşdırır?

Cənubi Avstraliya Universitetinin və ABS-nin "AdventHealth" institutunun alimləri məşqin yaşlı insanlarda beyin sağlamlığına təsirini araşdırıblar. Bu barədə araşdırmanın nəticələri institutun saytında yerləşdirilib. Onlar belə bir qənaətdə gəliblər ki, məşqlər yaşlı insanlarda beyin sağlamlığını ancaq ürək döyüntülərinin artdığı təqdirdə yaxşılaşdırma bilər.

Tədqiqatda ABS-dən olan 65-80 yaş arası 585 könüllü iştirak edib. Tədqiqatçılar 24 saat ərzində fiziki fəaliyyətin idrak qabiliyyətinə necə təsir etdiyini öyrənməyə çalışıblar. Test nəticələri göstərib ki, gündəlik hərəkətilik səviyyəsinin artması məlumatın işlənməsi sürəti, icra funksiyası və yaddaşın yaxşılaşması ilə əlaqələndirilir. Ancaq bu müsbət təsirlər bir şəxs orta və yüksək intensivlikdə məşq etdikdə baş verir. Alimlər izah ediblər ki, məşq zamanı ürək döyüntüsü artdıqda, beyin daha səmərəli işləməyə başlayır. Alimlərin fikrincə, beyni gücləndirən ən yaxşı fəaliyyətlər sürətli gəzinti, akvaerobika və ya qaçışdır.

Nadir canlılar üçün əsas təhlükə açıqlandı

Beynəlxalq alimlər qrupu müəyyən edib ki, iqlim dəyişikliyi ABS-nin nəsli kəsilməkdə olan növlər siyahısına daxil edilmiş canlılar üçün ən böyük təhlükəyə çevrilib. Bu, bioloji müxtəlifliyə təsir edən amillərin elmi qavranılmasında dönüş nöqtəsi hesab olunur. Tədqiqat ABS və onun xarici ərazilərində nəsli kəsilmək təhlükəsi altında olan 2,766 heyvan və bitki növünü əhatə edib. Nəticələr heyranəmizdir: Bu növlərin 91%-i artıq iqlim dəyişikliyinə təsirinə məruz qalır.

Müəlliflərin sözlərinə görə, əvvəllər iqlim dəyişikliyi nəsli kəsilməkdə olan növlərə təsir edən amil kimi yetərincə qiymətləndirilmirdi. Lakin iqlim həssaslığı haqqında yeni məlumatlar sayəsində aydın oldu ki, iqlimin təsir miqyası artıq sayış mühitinin dəyişdirilməsi ilə müqayisə edilə bilər.

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Emil SALAMOĞLU

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500